

ÜSAVAT

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 17 iyul 2019-cu il Çərşənbə № 149 (7319) Qiyməti 60 qəpik

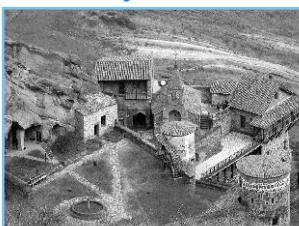
Xəbər

Astarada
6 uşaq anası
suda
boğuldı

yazısı sah.3-də

Gündəm

Keşikcidağdakı təxribat Gürcüstan və Azərbaycan rəsmilərini ayağa qaldırıdı

Qoruq kompleksinə giriş dayandırıldı; Bakı və Tiflisdən aranı qarışdırmaq istəyənlərə reaksiyalar verildi

yazısı sah.9-də

ABŞ Konqresindəki ermənipərəstləri necə durdurmalı - sabiq nazir

yazısı sah.11-də

"Diqlas"ın əsas binasının söküntüsü yekunlaşır

yazısı sah.5-də

Avropa İttifaqı Türkiyəyə qarşı sanksiyalar tətbiq etdi

yazısı sah.4-də

Qarabağ müharibəsi veteranına qarşı 19 min manatlıq dələduzluq

yazısı sah.14-də

Deputatın rəhbərlik etdiyi mərkəz sosial gərginlik meyllərinin səbəblərini öyrənir

yazısı sah.7-də

Xalq Cəbhəsini yaradınlar onu partiyalara bölüblər-siyahi

yazısı sah.6-də

ABŞ-da miqrantlarla bağlı yeni qərar: azərbaycanlılara təhlükə...

yazısı sah.12-də

Azərbaycanda gənclər hərəkatının zəifliyinin səbəbləri - rəylər

yazısı sah.6-də

Təcrübəli sürücülər yollardakı dəhşətli qəzaların səbəblərindən danişdilar

yazısı sah.15-də

S-400-ləri Ankaraya gətirən təyyarələrlə bağlı ilginc faktlar

yazısı sah.13-də

GÜRCÜSTAN ERMƏNİSTANIN BLOKADASINA QOSULUR - İŞĞALCIDAN BAKIYA QARŞI MƏKRİLİ PLAN

Qurtuluş yolu arayan İrəvan Azərbaycanla Gürcüstanın arasını vurmağa, Bakı əleyhinə "ikinci cəbhə" açmağa çalışır; **ermənilər həm də ABŞ-a yalvarır, spiker:** "Bizi İrana görə çox sixmayın..."

Hacı İbrahimdən alınan "Xəzəradaları"nın yeni mülkiyyətçisi xaricdən mütəxəssislər gəfirir

Dövlətin üzləşdiyi 1 milyard manatlıq zərər geri qaytarıla bilər, əgər...

yazısı sah.5-də

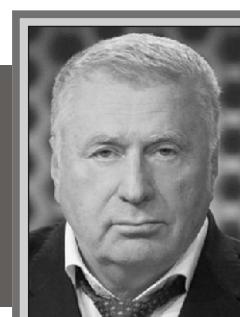
1 nömrəli "qanuni oğru"nın həbsinin "Qulı" ilə nə əlaqəsi?

yazısı sah.10-də

**Siyavuş Novruzov:
"Kimsə parlamentə seçilmək arzusu varsa, bir az səbir etsin"**

yazısı sah.3-də

Jirinovskinin gerçəkləşən proqnozuna Bakıdan reaksiya

yazısı sah.13-də

Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi: "Qısa müddətdə qiymətlər aşağı düşəcək"

Azərbaycandakı yağıntılarla əlaqədar sahələrdən məhsul kütlevi yüksələr. "Report" xəbər verir ki, bu barədə Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin idarəcək əlaqələr və informasiya təminatı şöbəsinin müdürü Vüqar Hüseynov məlumat verib.

Onun sözlərinə görə, indiyədək məhsul yüksələr əksəriyyəti istixana əşyalarla ilə əkin aparılmış sahələrdən. "Hava şəraiti ilə əlaqədar açıq sahə məhsulunun yetişməsi gecikir, yüksələr çətinləşdirir, nəticədə bazara məhsul təklifi azalır. Yağıntıların azalması məhsulun kütlevi yüksələrə şərait yaratmaqla, açıq sahə məhsulunun bazara çıxarılmasını sürətləndirəcək, nəticə etibarilə qısa müddətdə qiymətlərin nəzərəçarpacaq dərəcədə azalacağı gözlənilir. Bu cür hallara əvvəlki illərdə də rast gəlinib. Məsələn, 2017-ci ilde hava şəraitində asılı olaraq, pomidorun yetişmə fazası gec başlayıb, hava şəraitinin normallaşması ilə qısa müddətdə təklif artıb və qiymətlər ciddi şəkildə aşağı düşüb".

Elmar Məmmədyarov komitə sədrləri ilə görüşdü

Azərbaycan-Türkiyə-Gürcüstan parlamentlərinin xarici əlaqələr komitələrinin növbəti üçtərəfli iclası çərçivəsində xarici işlər naziri Elmar Məmmədyarov Türkiye və Gürcüstan parlamentlərinin xarici əlaqələr komitələrinin sədrləri Volkan Bozkır və Sofio Katsaravannın başçılıq etdiyi nümayəndə heyətlərini qəbul edib.

Görüşdə həmçinin Milli Məclisin Beynəlxalq mənasibələr və parlamentlərarası əlaqələr komitəsinin sədri Səməd Seyidov da iştirak edib. E.Məmmədyarov üçtərəfli formatda xarici işlər nazirləri tərefindən mütəmadi olaraq səmərəli görüşlərin keçirildiyini qeyd edərək, qanunverici qurumlar səviyyəsində üçtərəfli iclasların keçirilməsini təqdirdələyiş bir hal kimi qiymətləndirib və parlament diplomatiyasının əməkdaşlıq əlaqələrinin inkişafında mühüm rol oynadığını xüsusilə vurğulayıb.

Parlamentlər arasında əməkdaşlığın daha da inkişaf etdirilməsi və mövcud formatın genişləndirilməsi məqsədilə faydalı fikir mübadiləsinin aparıldığı bildirən qonaqlar hər üç ölkənin xarici işlər nazirləri tərefindən keçirilən üçtərəfli görüşlərin münasibətlərin inkişafına töhfə verdiyinə əminliklərini ifade ediblər. Regionda mövcud münaqişələrə toxunan qonaqlar bu münaqişələrin beynəlxalq hüququn prinsipləri, ələlxüsəs dövlətlərin beynəlxalq səviyyədə tanınmış sərhədləri və ərazi bütövlüyü çərçivəsində hellinin zəruriliyini vurğulayıblar.

Öz növbəsində, Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında məlumat verən E.Məmmədyarov münaqişənin hellinin regionda sülhü və rifahı möhkəmləndirəcəyinə əminliyini qeyd edib və ölkəmizin təşəbbüsü ilə həyata keçirilən layihələrdən erməni xalqının da faydalana biləcəyini bildirib.

Görüş zamanı tərəflər her üç ölkənin iştirakı ilə həyata keçirilən layihələr, eləcə də qarşılıqlı maraq doğuran məsələlərlə bağlı fikir mübadiləsi aparıblar.

Zakir Həsənov hərbi hissələrdə yoxlamaya başlayıb

Ali Baş Komandan İlham Əliyevin tapşırıqına əsasən, Azərbaycan Ordusunun hərbi hissələrinin döyüş qabiliyyəti, silah və hərbi texnikasının vəziyyəti, eləcə də onların döyüşə hazırlama səviyyəsi yoxlanılır.

Bu barədə "Report" a Müdafıə Nazirliyinin mətbuat xidmətindən məlumat verilib.

İyulun 16-da hərbi hissələrdə birində olan Müdafıə Nazirliyinin rəhbərliyi önce burada ucaldırılan ümummilli lider Heydər Əliyevin büstü önünə gül dəstələri qoyub, onun xatirəsinə hörmət və eh tiramlarını ifadə ediblər.

Sonra müdafıə naziri, general-polkovnik Zakir Həsənov hərbi hissədə şəxsi heyətin döyüş hazırlığı, mənəvi-psixoloji durumunu yoxlayıb, sosial-məisət şəraiti ilə tanış olub və bu istiqamətdə

şərqi duran tapşırıqları bir daha vəzifəli şəxslərə çatdırıb.

Müdafıə naziri qərargah binası, döyüş texnikaları üçün saxlanclar, silah-sursat anbarı, avtomobil parkı, tibb mənəvəsi, əsgər yataqxanası, yeməkxana, hamam-camasırxana kompleksi, digər inizi-

bati və xidməti obyektlərə baxış keçirib, eləcə də qoşunların döyüşə hazırlama səviyyəsinin artırılması və döyüş vəsitələrinin effektiv istifadəsi ilə bağlı komandanlığında müvafiq göstərişlər verib.

Sonda Müdafıə Nazirliyinin rəhbərliyi şəxsi heyətə birlikdə nahar edib.

51 abituriyentin qiymətində dəyişiklik edilib

Ive IV ixtisas qrupları üzrə keçirilən qəbul imtahanlarının nəticələri ilə bağlı yaradılan Apelyasiya Komissiyası rəayini açıqlayıb. Dövlət İmtahan Mərkəzindən "Report" a verilən məlumatə göre, komissiyaya 449 abituriyent (bütün imtahan verənlərin 1,87%-i) 1500-dən çox tapşırıq (yazı işi) üzrə ərizə ilə müraciət edib.

Apelyasiya Komissiyasına daxil olan ərizələr arasında rəyətli və müraciət edən şəxslər DİM-də dəvet olunaraq komissiya üzvləri tərefindən müraciətləri ilə bağlı izahat verilib (regionlarda yaşayış şəxslərlə isə telefon vasitəsilə əlaqə saxlanılır), apelyasiyanın nəticəsi bildirilmiş və müraciətləri ilə bağlı müvafiq

izahat verilib).

Apelyasiyaya müraciət edənlərdən 51 abituriyentin (bütün imtahan verənlərin 0,21%-i) cəmi 54 tapşırıq (bütün tapşırıqların 0,025%-i) üzrə qiymətində dəyişiklik edilib, digər iddialarla bağlı isə şagirdlərə yazı işinin yerine yetirilməsində yol verdikləri sehvler izah edilib.

Apelyasiya Komissiyasının qərarı ilə fizika fənni üzrə situasiya məsələsinin birinci tapşırığına (B və D variantlarında 88 nömrəli) cavab olaraq "amorf kükürd" yazmış 39 şagirdin həmin tapşırıq üzrə işi 2 (tam) balla qiymətləndirilib.

Abituriyentlərin (o cümlədən Apelyasiya Komissiyasına müraciət etməmiş, lakin qeyd olunan tapşırıqlarla bağlı qiymətləndirmə meyarlarına edilən dəyişikliklə əla-

qədar nəticələri dəyişən) nə-

zərinə çatdırıraq ki, lazımı də-

yişikliklər onların imtahan nə-

ticələri ilə əlaqədar yaradılmış

səhifələrində öz əksini

tapıb və imtahan nəticələri

yenilənib. Nəticələri dəyişən

və Apelyasiya Komissiyasına

müraciət etməyən şəxslər

telefon nömrələrinə bu-

nunla bağlı SMS xəbərdarlıq

göndərilir.

Məlumat üçün bildiririk ki,

I və IV qruplar üzrə qəbul im-

tahanlarında 24000-dən çox

şagird iştirak edib və bu şagirdlərin,

ümumilikdə, 216000-dən çox tapşırıq üzrə

yazı işi yoxlanılib.

Beləliklə, iyulun 17-də saat 18:30-dan 19:45-dək

"Koroğlu" metro stansiyasından "Dalğa Arena"ya av-

tosbuslar hərəkət edəcək.

"Qarabağ" loqolu avto-

buslara yalnız oyun biletli

ile giriş olacaq. Oyundan

sonra isə avtosbuslar yenidən azarkeşləri stadiondan

"Koroğlu"ya geri qaytaracaq.

Qeyd edək ki, matç saat

21:00-da başlayacaq.

Mərhum generalın oğlu DSX-də xidmətə başlayıb

Dövlət Sərhəd Xidməti (DSX) reisinin sabiq şəxsi heyət üzrə müavini, mərhum general-major Məhəmməd Abbasquliyev oğlu Əli Abbasquliyev DSX Akademiyasında təhsilini başa vuraraq sərhədçi zabit kimi xidmətə başlayıb.

"Report"un məlumatına görə, DSX-nin reisi, general-polkovnik Elçin Quliyev DSX Akademiyasının məzunlarının tətənəli buraxılış mərasimində leytenant rütbesini Ə.Abbasquliyevə təqdim edib.

E.Quliyev Ə.Abbasquliyevlə görüşərək DSX Akademiyasının məzunu olması münasibətilə onu təbrik edib. Xidmət reisi sərhədçi zabit nəslinin nümayəndəsi və atasının laiyqli davamçısı kimi gelecek xidmətində ona uğur və müvəffəqiyətlər arzulayıb.

Qeyd edək ki, Dövlət Sərhəd Xidməti (DSX) Akademiyasının məzunlarının tətənəli buraxılış mərasimi keçirilib.

"Qarabağ"ın oyunu üçün xüsusi avtobuslar ayrıldı

"Qarabağ"ın UEFA Çempionlar Liqasında Albaniya "Partizani" si ilə Bakıda keçirəcəyi oyun zamanı azarkeşlər üçün xüsusi avtobuslar ayrıllıb.

Modern.az klubun mətbuat xidmətinə istinadən xəbər verir ki, futbolsevərlərin matçın baş tutacağı Mərdəkəndəki "Dalğa Arena" ya rəhat gedib-gelişlərini təmin etmək üçün Ağdam təmsilçisinin Bakı Neqliyyat Agentliyinə müraciətini qarşı tərəf müsbət cavablandırıb.

Beləliklə, iyulun 17-də saat 18:30-dan 19:45-dək "Koroğlu" metro stansiyasından "Dalğa Arena" ya avtobuslar hərəkət edəcək.

"Qarabağ" loqolu avtobuslara yalnız oyun biletli ile giriş olacaq. Oyundan sonra isə avtobuslar yenidən azarkeşləri stadiondan "Koroğlu"ya geri qaytaracaq.

Qeyd edək ki, matç saat 21:00-da başlayacaq.

İran Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin tankerini ələ keçirdi

Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinə (BƏƏ) məxsus tanker, güman edildiyinə görə, İran hərbçiləri tərefindən əlaqə saxlanılır, apelyasiyanın nəticəsi bildirilmiş və müraciətləri ilə bağlı müvafiq

Məlumatə görə, gəmi Panamanın bayrağı altında üzüb və İran İnqilabı Keşikçiləri Korpusunun (SEPAH) hərbi katerleri ekipajı gəminin İranın ərazi sularına istiqamət almağa məcbur edib.

BƏƏ hələlik buna reaksiya verməyib. Amerika keşfiyyatının bildirdiyinə əsasən, gəminin ekipajı ilə əlaqə saxlamaq mümkün olmayıib.

Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu!
Siz sifariş edirsiniz, biz istədiyiniz ünvana çatdırırıq!

Xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan bütün qəzet və jurnallara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitabları daha sərfəli qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etmək üçün sadəcə zəng etməyiniz kifayətdir.

Telefon: (012) 434 93 01

“Kiminsə parlamentə seçilmək arzusu varsa, bir az səbir etsin”

“YAP istenilən vaxt növbədənkənar seçki çağırma bilər, konstitusiya buna imkan verir. Kifayətdir ki, YAP üzvləri MSK-ya istəfə orızisi verirlər və millət vekillerinin sayı 83-dən az olursa, o halda Milli Məclis səlahiyyətli sayılın və konstitusiya-yaya görə, prezident dərhal növbədənkənar seçki təyin etməlidir. Yəni bu zaman heç Milli Məclisin toplanmasına da ehtiyac yoxdur. Sadəcə, YAP rəhbərliyinin ölkədə növbədənkənar seçkilərin keçirilməsinin siyasi baxımdan məqsədə uyğun olmasının barədə qərarı kifayətdir”. Deputat, BAXCP sədri Qüdrət Həsənquliyev bu fikirləri “Yeni Müsavat” a müsahibəsində deyib.

Növbədənkənar seçki ehiməlinin nə dərəcədə real olub-olmadığını gəldikdə, Q.Həsənquliyev bildirib ki, bunu prezidentdən başqa heç kim birmənalı şəkildə deyə bilməz: “Bu, daha çox prezidentin iradəsindən asılı olan məsələdir”.

Hakimiyət təmsilçiləri tərəfindən dəfələrlə bildirilib ki, parlament seçkiləri öz vaxtında, 2020-ci ilin noyabrında keçiriləcək. Lakin yenə də növbədənkənar seçkilərlə bağlı məlumatları rast gəlinir. Bu arada Milli Məclis üzvlərinin sayının artırılması, proporsional seçki sisteminin bərpasından da danışılır. AXP sədri Pənah Hüseyn Sfera.az-a açıqlamasında parlamentin qarışq sistemlə seçilməsinin daha düzgün olduğunu deyib. “Bu istiqamətdə köklü islahatlar və dəyişikliyə doğru bir qrup siyasi partiyaların müzakirə etdiyi

Siyavuş Novruzov növbədənkənar parlament seçkisi ehtimalı barədə danışdı

sənəd mövcud idi. Həmin sənəddə Milli Məclis üzvlərinin sayının artırılması məsəlesi bir sıra partiyalar tərəfindən gündəmə getirilib. 1995-ci ilə nisbetən indi Azərbaycan əhalisinin sayı 40 faiz artıb.

Ona görə də Milli Məclisdəki 125 üzvün bəziləri 200-ə qaldırılması təklif edirlər. Həmçinin bütün parlament üzvlərinin proporsional sistəmə, habelə yaribarı olmaqla qarışq, majoritar sistemlə seçilməsi ideyası da gündəmdədir. Fikrimcə, parlament üzvlərinin seçilməsində qarışq sistemlənmesi daha məqbuldur. Bu halın baş vermesi siyasi partiyaların inkişafına, həm də demokratikləşmə prosesinə müsbət təsir edəcək” - P.Hüseyn deyib.

Deputat Fazıl Mustafa da sözügedən istiqamətdə səslənən fikirlərlə ümumən razıdır: “Fikrimcə, seçkilər yarı proporsional, yarı majoritar sistemlə keçirilməlidir. Bu olسا daha yaxşı olar. Ancaq bu

kimi dəyişikliklərin olması barədə hər hansı bir fikir eştirme misəm. Tam proporsional olşa da qoy olsun, fərqi yoxdur. Bu partiya demokratiyasını inkişaf etdirəcək”.

Qeyd edək ki, REAL sədri İlqar Məmmədov özünün facebook səhifəsində hakimiyətin parlament üzvlərinin sayının artırılması və seçkilərin ancaq proporsional sistemlə keçirilməsi barədə müzakirələr keçirdiyini iddia edib.

Mövzu ilə əlaqədar YAP-in icra katibinin müavini, deputat Siyavuş Novruzov “Yeni Müsavat”ın suallarını cavablandırıldı:

- *Siyavuş bəy, hakim partyanın növbədənkənar seçki çağırmaq planı varmı? Bunuyla bağlı müzakirələr aparılır mı?*

- Buna zərurət yoxdur. Bir məsələ ilə bağlı o vaxt addım atılır ki, zərurət yaranır. Bu il görürsünüz, parlament nə qədər məhsuldar işledi. Hətta iyulun 15-də işledi. Hənsi ki, iyulun 1-də parlamentin ple-

nar iclasları bitirdi. Ancaq bu dəfə 15-dək işledi. Qanunlar qəbul olunmalı idi ki, əhalinin rifah hali yaxşılaşın, sosial problemlər həllini tapsın. O vaxt hansıa qurumu buraxırsan ki, lazımsız olur. Yoxsa bizim parlament normal işləyir. Bu söhbətləri ortaya atan adam bunu zəruri edən məsələlərdən danışır. Demir ki, parlamentin buraxılmasını zəruri edən nədir? Kiminsə parlamente seçilməyə arzu-isteyi varsa, bir az səbir eləsin. Seçkiyə cəmisi 1 il qalıb. Yəni 1 il səbir eləyə bilmirlər? Hələ o da seçilsə... (Gülür) Hələ ki gündəmdə belə bir məsələ yoxdur.

- *Bəs parlament üzvlərinin*

Astarada 6 uşaq anası suda boğuldular

Astara rayonunda 48 yaşlı qadın su anbarında boğulub.

Astara rayonunda 48 yaşlı qadın su anbarında boğulub. Hadisə rayonun Kijəbə qəsəbəsində yerləşən Lovayın su anbarında qeydə alınıb.

Bələ ki, rayonun Dürriyə kənd sakini Ağabaci Canhəsən qızı Məmmədova ehtiyatsızlıqdan su anbarına yixilaraq boğulub.

Qohumlarının dediklərinə görə, həyat yoldaşı ile İran İslam Respublikasına getmək isteyən A.Məmmədova ayaqqabılarını və əl-üzünü yumaq üçün su anbarına gedib. Həyat yoldaşı Bəşir Əzizov isə onu yol kənarında 15 dəqiqə gözlədikdən sonra A.Məmmədovadan bir xəbər olmadığı üçün su anbarına gelib. Suyun üzərində arvadının paltarını görən Bəşir Əzizov onun batdığını anlayıb və suya girək cansız bədənini çıxarıb. Meyit aidiyəti üzrə təhvil verilib.

Qeyd edək ki, 1971-ci il təvəllüdü A.Məmmədova 6 övlad anası idi. Bu, Lovayın su anbarında son iki il ərzində 6-ci boğulma hadisəsidir.

□ Report

- Hələ ondan qabaq, dekabrda bələdiyyə seçkiləri var. Bələdiyyə seçkiləri ilə əlaqədar bizim də bir sira təkliflərimiz var. Gərək əvvəlcə bu məsələlər öz həllini tapsın. Mən uzun müddətdir seçki ilə məşğulam. Prezidentliyə namizədə hansı sənədlər tələb olunursa, bələdiyyə üzvünə də o sənədlər tələb olunur. Hər bir bələdiyye üzvünə 70 səhifədən artıq sənəd hazırlayıb ayrı-ayrı dairələrə təqdim etməlisən. Üst-üstə geləndə, 17 mindən yuxarı bələdiyyə üzvü var, 20 min namizəd irəli süründə təsəvvür edin ki, 100 min səhifəlik material təqdim etməlisən. Bu da əlavə çətinlik yaradır.

- *Bəs gözləmək olarmı ki, digər sahələrdə olduğu kimi, siyasi sahədə də islahatlar start veriləcək?*

- Təbii ki. Yəqin payızda ümumi qaydada müzakirələr olunar və ondan sonra bu məsələlərə baxılar.

Söhbətimizin sonunda S.Novruzov bildirdi ki, deputatlara yay tətili verilsə də, o, iş başındadır. İcra katibinin müavini dedi ki, Çində böyük bir nümayəndə heyəti gələcək, ona görə də qonaqların qarşılıqlı hazırlanması üçün hazırlıqlar görülür: “Tək bu məsələ də deyil. Hazırda “Yay məktəbləri”nə heyətlər göndərirk, qayıdanları digərləri ilə əvəz edirik. Digər tədbirlərimiz də var, sosial layihələr həyata keçiririk. Normal iş rejimində çalışırıq”.

□ Elşad PASASOV,
“Yeni Müsavat”

Avropa İttifaqı xarici işler nazirleri Türkiye'ye karşı sanksiya tətbiq edib. Ankaranın Aralıq dənizinin şərqi sahilində təbii qaz keşfiyyatı fəaliyyətlərinə görə tətbiq olunan sanksiyalar Türkiye ilə Al arasında yüksək seviyyədə temasları və hava-yük daşımı müqaviləsi müzakirələrini məhdudlaşdırır. Eyni zamanda Türkiye'ye 2020-ci ilə qədər verilməsi nəzərdə tutulan 145,8 milyon avro dəyərində yardım da dayandırılacaq.

Bu sanksiya 2014-2020-ci illər ərzində Al-nin Türkiye'ye 4,4 milyard avro dəyərində demokratiya, idareçilik, hüququn alılıyi, əsas hüquqlar, ekologiya, iqlim, nəqliyyat, enerji, innovasiya, təhsil, sosial siyaset və sair kimi sahələrə ayrılmış olan vəsaitin son mərhələsinin ödənməsini dayandırır. Bundan başqa, Al xarici işler nazirleri Türkiye'nin Aralıq dənizindəki qazma fəaliyyəti ilə əlaqəli təşkilat və şirkətlərə maliyyə sanksiyalarının tətbiq olunması istiqamətində fəaliyyətlərin davam etməsini tələb edib. Eyni zamanda Avropa İnvestisiya Bankının Ankaraya veriləcək kreditinin də nəzərdən keçirilməsi tələb olunub.

Türkiye XİN bu qərara sərt etiraz edib. Nazirliyin yaydığı rəsmi açıqlamada bu qərarın Türkiye'nin Aralıq dənizinin şərqi sahilindəki hidrokarbon fəaliyyətlərinə təsir etməyəcəyi vurğulanıb.

Xatırladıq ki, öten il noyabrın 10-da Amerikanın "Exxon Mobil" şirkəti, "Qatar Petroleum" və Cənubi Kipr hökumətinin birgə "Eksklüziv İqtisadi Zonada" ərazisində yer-

Rusiyam mobil operatorlarından olan "MeqaFon" şirkəti Azərbaycan xalqından üzr istəyib - Dağlıq Qarabağdakı qondarma qurumu öz söyntində müstəqil dövlət kimi təqdim elədiyinə görə. Şirkətin mətbuat xidmətinin rehbəri bildirib ki, "Sohvimi düzəltmişik və ən səmimi üzrxahlığımızı edirik, Dağlıq Qarabağ Azərbaycan Respublikasının bir hissəsidir".

Zahid SƏFƏROĞLU
zsafaroglu@gmail.com

Erməniləri müharibəsiz məğlub etməyin yolu

Yanlışı etiraf edib düzəltmək əlbəttə ki, mədəni davranış nümunəsidir, onun üstündə israr eləmek isə cəhəllik əlaməti. Rusiya şirkəti silsilə davranış yolunu seçdi, nəinki erməni yalanının üzərində israr elədi.

Ancaq bu etiraf boş yerdən de yaranmadı. Ona kimi Rusiyada yaşayan soydaşlarımıza "MeqaFon"un abunəçisi olan həmvətənlərimizi sosial şəbəkələrdə həmin şirkətlə əməkdaşlığı son verməyə, onu boykota çağırışmışdır. Proses artıq işe düşmüşdür. Həmçinin təzəcə yaradılan Rusiya Azərbaycanlıları İttifaqı məsələdə dərhal öz kəsərlə

Kipr Türk Respublikasının və onun türk vətəndaşlarının haqlarının olduğunu vurgulayıb. Avropa tərəfinin Kipr kimi yalnız yunan tərəfinin haqlarının ireli sürülmesini ədalətsiz addim adlandırir. Şimali Kipr hökuməti de Avropa İttifaqının Türkiye qərarını tənqid edib. Şimali Kipr prezidentinin sözçüsü Barış Burcu, Avropa İttifaqının sanksiya qərarının "problemin həllinə yardım etməyən, ədalətli olmayan, qəbul edilməz bir durum" adlanır.

Türkiyənin xarici işler naziri Mövlud Çavuşoğlu

gəye göndərəcəyik".

Çavuşoğlu qeyd edib ki, Türkiye Şimali Kiprin türk xalqının haqlarını heç kime, o cümlədən yunan Kiprinə günəşətə getməyəcək.

Nəzərə çatdırıq ki, Aralıq dənizinin şərqi sahilində böyük enerji ehtiyatları mövcuddur. ABŞ Geoloji Araşdırma Mərkəzinin ehtimallarına görə, Kipr, Livan, Suriya və İsrail arasında qalan dəniz bölgəsində 3,45 trilyon kubmetr qaz və 1,7 milyard barel neft ehtiyatlarının olduğu güman edilir. Nil Deltası hövzəsində isə 1,8 milyard barel

Avropa İttifaqı Türkiyəye qarşı sanksiyalar tətbiq etdi

Aralıq dənizinin enerji ehtiyatları uğrunda mübarizə gərginləşir

İşlən 10-cu bölgədə təbii qaz keşfiyyat işlərini başlatdığını elan edib. Bundan önce isə ABŞ dövlət katibinin enerji məsələləri üzrə müavini Frensis Fannon Kiprə səfər edib. O da məlum olub ki, hazırda qeyd olunan bölgədə qaz keşfiyyatını Britaniyaya məxsus "Stena Icemax" gəmisi həyata keçirir. Onun ətrafında isə bir sıra ölkələrin, o cümlədən ABŞ-in hərbi gəmisi keşik çəkir.

Bu isə Türkiye Kipr adası ilə Türkiye arasındaki bölgəyə

iki geoloji-keşfiyyat və qazma gəmiləri göndərib. Türkiye məxsus "Fatih" geoloji keşfiyyat gemisi may ayında Kipr adasının qərbində axtarış-qazma fəaliyyətine başlayıb. Türkiye məxsus ikinci geoloji keşfiyyat gemisi "Yavuz" isə bu günlərdə Kiprin Karpaş yarımadasının cənubunda açıq dənizdə fəaliyyətə başlayıb.

Ancaq bu addim Avropa ölkələri və ABŞ-in sərt reaksiyası ilə müşayiət olunub. ABŞ Konqresi öten həftə Cənubi

Kiprə tətbiq olunan sanksiyaların götürülməsi ilə bağlı qazın qəbul edib. Öten ay isə Avropa İttifaqı Türkiyə xəbərdarlıq etmişdi ki, Ankaranın qazma fəaliyyətlərinin "qanunsuz" olduğunu və qazma fəaliyyətləri dayandırılmaşacağı təqdirdə Türkiye qarşı sanksiyalar tətbiq olunaq. Avropa İttifaqı Türkiyənin qazma fəaliyyətlərini "Kiprin iqtisadi bölgəsinə girmək və suverenliyini tapdalamamaq"da günahlandırb.

Türkiyə tərəfi isə Şimali

isə Avropa İttifaqının sanksiya qərarlarını ciddiye almağa ehtiyac görmür. Çavuşoğlu deyib ki, Al-nin bu qərarı Kiprin yunan hissəsinə razı salmaq üçün atılmış addimdir. Nazir onu da deyib ki, Türkiye Aralıq dənizindəki qazma fəaliyyətləri davam etdirəcək. Sitat: "Əger Türkiyəye qarşı beş bir qərar versəniz, o zaman fəaliyyətlərimizi daha da genişləndirəcəyik. Yaxın zamanlarda qazma işini aparan 4-cü gəmini də bölgə, 6,3 trilyon kubmetr təbii qaz və eləcə də 6 milyard barel maye qaz yatağı olduğu ehtimal olunur. Bundan başqa, Kipr adası ətrafında olduğunu ehtimal olunan 8 milyard barel neft yatağından başqa Krit adasının cənub və cənub-şərqində Heredot adlı yataqda 3,5 trilyon kubmetr qaz olduğu ehtimal edilir. Bu isə bu güne qədər keşf olunmuş ən böyük yataqlardan biri deməkdir.

□ **Kənan RÖVŞƏNOĞLU,**
"Yeni Müsavat"

cirdən ölkə və Putinin vasalları Bəşər Əsədin Suriyasından başqa heç bir dövlət, hətta marionet Ermənistən rulslara dəstek vermədi. Amma Avropa Birliyi və ABŞ Kosovanı müstəqil dövlət qismində tanıyan kimi dünyanın

Eləcə də ABŞ-da ermənilərin burnunu ovmaq zamanı çatıb. Məsələn, belli ki, bəzi ştatlar "DQR" in müstəqilliyini tənyib - ABŞ dövlət olaraq, buna getməsə də. O zaman nədən Fransa preşidentini Amerikada təkrarlamayaq, yəni ştatların tanıma qərarlarının ləğvinə nail olmayıq?

Sabiq xarici işler naziri Tofig Zülfüqarov haqqıdır deyəndə ki, bundan ötrü bir neçə on milyon dollarımızdan keçib ABŞ-da bir-iki sanballı hüquq firması ilə müqavilə bağlamaq kifayətdir. Əlavə edək: daha bir neçə milyon dollarımızdan keçib hazırlıda heç bir dövlət vəzifəsi tutmayan Xocalı hərbi canilərini - Robert Köçəryanı (artıq həbsdədir), Serj Sərkisyanı, Seyran Ohanyanı beynəlxalq məhkəməyə verə bilərik...

Beləcə, erməniləri dünyada hər yerinde Azərbaycan əleyhinə öz separatçı-faşist təhlükəsinə və eməllerinə peşman ələməliyik. Ele ələməliyik ki, torpaq iddiası haqda düşünməyə belə vaxtları olmasın, hər yerde torpaq ayaqlarının altında alovlanıb yansın. Ta ki, Qarabağda alov sənənədək...

Rusiyani və ABŞ-ı bu mənada məxsus diqqətdə saxlamalıq. Ona görə ki, hər ikisi vəsitiçi dövletdir, dünəyada söz sahibi olan supergüclü və hər ikisinin əraziində güclü erməni lobbisi mövcuddur. Üstəgəl, Rusiyyəye qaldırıq. Ermənilər Rusiya mediasında kifayət qədər təşkilatlanıblar. Yazılı və elektron KİV-də xeyli erməni yazar, aparıcı var. Azərbaycanlıların da xüsusiyyəti Rusiya KİV-lərində temsil olunmaları zamanın tələbidi.

Cırdan ölkə və Putinin vasalları Bəşər Əsədin Suriyasından başqa heç bir dövlət, hətta marionet Ermənistən rulslara dəstek vermədi. Amma Avropa Birliyi və ABŞ Kosovanı müstəqil dövlət qismində tanıyan kimi dünyanın

yaradan çoxu eyni addımı atdı... Mətələbdən uzaqlaşmaq. Öten ay erməni lobbisinin ən güclü olduğu Fransanın məhkəmələri Dağlıq Qarabağın işgal altındaki şəhərləri ilə bəzi Fransa şəhərləri arasında imzalanmış qanunsuz "dostluq müqavilələri"ni bir-bir ləğv etdi. Ermənilər az qala, şokda idilər. Etiraf etdilər ki, bu, Azərbaycanın uğurudur. Demək, ölçülü-biçili, sanballı və davamlı fəaliyyət olan yerde, işimizi yaxşı düzüb qoşanda Ermənistəni "kicik bacı" sayan Fransada da düşmən milləti məyus ələmək olar.

Onu da gərək unutmayaq ki, Qarabağ məsələsində yekun söz Rusiyanın yox, demokratik dünyanın olacaq. Rusiya Abxaziya və Cənubi Osetiyanın müstəqilliğini təniməqla nə dəyişib ki? Bir-iki

Hacı İbrahim Nehrəmlidən alınaraq "Azərbaycan Sənaye Korporasiyası" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin balansına verilən "Xəzər adaları" layihəsinin taleyi çoxlarını məraqlandırır. 720 milyon manata qiyamətləndirilərək iş adamının dövlət bankı olan Beynəlxalq Banka olan borcları müqabilində götürürlən layihə davam etdiriləcəkmi? Onun davamı dövlət hesabına olacaq, yoxsa özəl investorlar cəlb ediləcək? Layihədə hər hansı dəyişiklik nəzərdə tutulurdu?

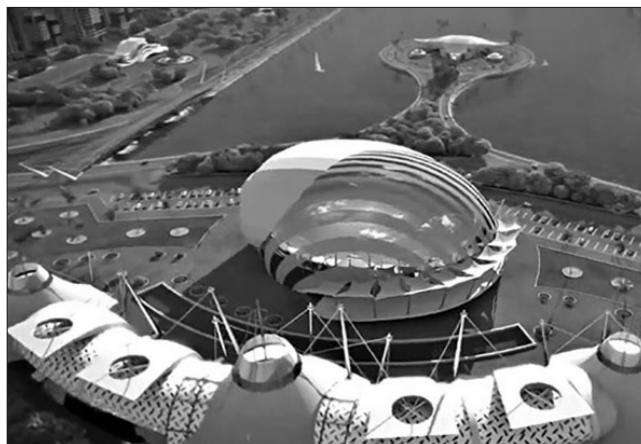
Xatırladaq ki, 2011-ci ildə icrasına başlanan "Xəzər adaları" layihəsinin ümumi dəyərinin 110 milyard dollardan yuxarı olması nəzərdə tutulurdu. Hacı İbrahim layihəni həyata keçirmək üçün Beynəlxalq Bankdan 800 milyon manatdan yuxarı kredit götürür.

adaları"nın indiki variantda realaşmasını mümkün hesab etmirlər. Belə bir layihənin dövlət tərəfindən 720 milyon manat qiyamətləndirilməsi cəmiyyətdə böyük rezonansa səbəb olub. Ekspertlər layihənin gelirliyinin təmin olunması üçün onun sırf turizm layihə-

"Xəzər adaları"nın yeni mülkiyyətçisi xaricdən mütəxəssislər gətirir

Dövlətin üzləşdiyi 1 milyard manatlıq zərər geri qaytarıla bilər, əgər...

Bu və ya digər suallarla ASC-ye müraciət etdi. Qurumdan sorğumuza verilen cavabda bildirilir ki, "Azərbaycan Sənaye Korporasiyası" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin yaradılması ve fəaliyyətinin təmin edilməsi ilə bağlı ardıcıl tədbirlərin davamı kimi, Təhvil-Təslim Komissiyasının 10 aprel 2019-cu il tarixli 21 sayılı qərarı ilə "Avesta Konserni" MMC-ye maxsus olmuş, Bakı şəhəri, Qaradağ rayonu, Sahil qəsəbəsinin şimal-şərqi hissəsində 499,9573 ha torpaq sahəsinin istifadə hüququ ve onun üzərində yerləşən inşası başa çatmamış tikiliyər ("Yeni şəhər" kompleksi) "Azərbaycan Sənaye Korporasiyası" ASC-nin balansına verilib: "Yeni şəhər" kompleksinin gələcək inkişafı baxımından texniki və iqtisadi cəhətdən yenidən əsaslandırılması üçün yerli və xarici mütəxəssislərin cəlb edilməsi nəzərdə tutulur. Mütəxəssislər tərəfindən yekun rəy verildikdən sonra layihənin davam etdirilməsi, gələcək inkişaf perspektivləri, investorların axtarışı barədə qərar qəbul ediləcəkdir".

Qeyd edək ki, layihə bu günlərdə Rusiya mətbuatının da diqqətini cəlb edib. Bu ölkənin RBK Internet portalı dünyada realaşdırılan böyük və qeyri-adı şəhər-layihələr barədə materialında "Xəzər adaları"na da yer ayırib. Layihə barədə məlumatda dərinləşdirilməsi nəzərdə tutulan 41 adadan, təkilməsi planlaşdırılan "Formula-1" trası və "Azərbaycan" adlı qüllədən də bəhs olunub.

2015-ci ildə Beynəlxalq Bank iş üzrə istintaq cərçivesində iş adamları qısa müddətə saxlanılıb.

Hacı İbrahimin bütün səyələrə rəğmən, öten müddət ərzində layihənin icrasına xarici investorları cəlb etmək mümkün olmayıb. Bunun əsas səbəbi kimi, layihənin dəyərinin hədsiz yüksək, qeyləcək investisiyaların geri qaytarılması imkanlarının isə aşağı olması qeyd edilir. Elə buna görə də əksər mütəxəssislər "Xəzər

si kimi inkişaf etdirilməsini zəruri hesab edirlər. Belə ki, layihənin indiki variantında dənizdə salınacaq şəhərciyin əsasən yaşayış məntəqəsi olması nəzərdə tutulur. Mütəxəssislər çox məbləğdən gələcək bu ərazidən mənzil almaq istəyənlərin çox olmayacağı, ən əsası isə qiyamətlərin hədsiz baha olacağını qeyd edirlər. Buna görə də dənizdə salınan şəhərciyə xüsusi rejimli turistik bölgə statusunu verilməsi, orada kazino və müxtəlif əyləncə mərkəzlərinin fəaliyyəti şərait yaradılmasını təklif edirlər.

Qeyd edək ki, dünyada məhz kazino və əyləncə mərkəzləri olaraq yaradılan ərazilərin böyük gəlir menbəyinə çevrilmesi təcrübəsi onlarladır. Avropa, Asiya, Amerika və hətta Afrikada belə ərazilər qısa müddətə nəhəng vəsaitlərin dövr etdiyi bölgəyə çevriliblər. Azərbaycan bu təcrübədən yararlanmaqla layihəyə görə dövlətin üzləşdiyi 1 milyard manatlıq zərəri geri qaytarıla bilər.

□ DÜNYA,
"Yeni Müsavat"

yestər Xidmətinin yaydığı məlumatda qeyd edil ki, maddi yardımın məbləği mağaza, anbar icarəyə götürmiş zərərəcmiş sahibkara - 10000 manat; piştaxta və digər sahə icarəyə götürmiş zərəri ənənəvi şəkildən 2000 manat müyyən edilib.

Məlumat üçün qeyd edək ki, rəsmi açıqlamalara görə, binanın yanından tam şəkildə mühafizə olunan sahəsi isə 275 kvadratmetr təşkil edib. Belə ki, yanından tam qorunan 175 kvadratmetrik sahə binanın sağ yan hissəsinə, 100 kvadrat metrlik sahə isə binanın ön hissəsində yerləşən mağazalara aiddir. Binanın ümumi sahəsi 1755 kvadratmetrdir.

Yanığın nəticəsində zərər görən sahibkarlara İqtisadiyyat Nazirliyi tərəfindən müxtəlif yerlərdə, aylıq icarə haqqı ödəmədən obyektlərdə ticarətə meşğul olma imkanı yaradılıb. İstəyən sahibkar bu imkandan yararlanıla bilər. Lakin sahibkarların əksəriyyəti ilə səhəbetimiz zamanı onlar bildirdilər ki, əlavə iş qurmaq üçün elli-rində heç bir vəsait yoxdur. Ona görə də yaradılan imkandan yararlanıla bilmirlər...

"Diqlas"ın binası söküntüdən sonra yerində hansı məqsədlə və nə üçün tikilinin ucaldılacağı barədə rəsmi açıqlama verilməyib. Sadəcə olaraq, ticarət mərkəzinin rəhbərləri zərərəcmiş sahibkarlarla səhəbetləri zamanı bildirilər ki, burada yenidən bina inşa ediləcək və yenidən ticarət mərkəzi kimi fəaliyyət göstərəcək.

Qeyd edək ki, ticarət mərkəzində baş verən yanığın zamanı ölen olmayıb, 6 nəfər yüksəl xəsarət alıb, 10-a yaxın şəxs isə tütüdüən zəhərlənib.

□ ƏLİ RƏİS,
"Yeni Müsavat"

İşlər artıq tikilinin birinci mərtəbəsində aparılır; ərazinin tam olaraq sentyabr ayına təmizlənəcəyi gözlənilir...

Martin 26-da yanğın baş verən "Diqlas" Ticarət Mərkəzinin söküntüsü yekunlaşır. "Yeni Müsavat"ın əməkdaşı ərazidə olduğu zaman müşahidə edib ki, ticarət mərkəzinin artıq birinci mərtəbəsindən söküntüsü həyata keçirilir. "Diqlas"ın qarşısında avtomobilərin hərəkəti məhdudlaşdırılmışa da, piyadaların ərazidə buraxılması yasaqlanıb. Bundan əlavə, ticarət mərkəzinin qarşısından polislərin quraşdırıldığı manəcən götürülüb. Bunun yeri təhlükəsizlik meqsədilə dərinəndən hasar çəkilib. Hazırda "Diqlas"ın arxasında, sağ və sol yanlarında eskalatorlar işleyir. Bildirilib ki, söküntü işləri sentyabr ayında tamamilə yekunlaşacaq.

Bundan əlavə, hazırda ticarət mərkəzinin etrafında fəaliyyət göstərən tikililərin hamısı söküntü. Onlara hər hansı bir maddi yardımın edilməsi nəzərdə tutulmayıb. Eyni zamanda "Diqlas"ın arxasında böyük bir sahədə piş-

taxa qurub, müxtəlif ucuz geyimlər satanlara da dövlət tərəfindən maddi yardımın edilməsi nəzərdə tutulmayıb. Lakin müşahidə etdi

ki, bazarın yuxarı hissəsində yenidən piştaxta qurub ucuz geyimlər satırlar.

Hüquqi Aktların Dövlət Re-

iki qasıq qanın 40 illik kini...

Xəlid KAZIMLI

K esikcədən baş verən hadisələrdən bəhs edərək hissələri qızışdırmağa qalsa, sözü dolandırıb, bəzəyib-düzəyib, elə şeylər yazmaq olar ki, qanında bir çədamcı qeyriyi olan hər kəs savaşa hazır olar.

Amma ağıl-kamal, soyuq düşüncə piçildiyər ki, təmkinli və soyuqqanlı olmaq lazımdır, qızışqanlıq etmek, düşünülməmiş addım atmaq olmaz. Bir fincan qəhvənin 40 illik xətri olduğu kimi, iki qasıq qanın da 40 illik kini var.

"Sərhədçinin əlinən silahını alan təxribatçı yerindəcə güllələnməliyidi" demək, hətta o təxribatçı güllələmək asandır, amma bu qanlı oyunın sonrakı nəticələrini təsəvvür etmək çox çətinidir.

Həmin əsgər can hövülüyle və ya hissə qapılaraq təxribatçıni güllələsəydi, hiddətlənərək üstünə gələn başqalarını da güllələməli olacaqdı. Neticədə 20-30 adam ölücək, sərhəddə qətlam baş verəcəkdi.

Bundan sonrası, gəlin, bir yerde proqnozlaşdırıq. Zətən, bizim qədər qızışqan, bizdən beş qat artıq təkəbbürlü və əsəbi gürcüler ələ keçirdikləri günahsız azərbaycanlıları öldürəcəklər - həm də sərhəddə önlərin iki misli qədər. "Qafqaz vendteasi" belə teləb edir.

Lap hər iki dövləti idarə edənlər dərhal münaqışəyə müdaxilə etsələr də, artıq ox yaydan çıxmış, iki xalq arasına qan düşmüş olacaqdı. Ondan sonra hənsi dinc, yanaşı yaşamaqdan, məhrəban qonşuluqdan səhəb gedə bilər?

Korun-korun közərən düşmənlik vaxtaşırı alovlanacaq, yeni-yeni canlar alacaqdı, iki millətin iç-içə yaşamaması mümkün-süz olacaqdı. Yeni köçlər... yeni qaçqınlar dalğası... yeni-yeni iddialar...

Bu, bize sərf edir? Etmir. Çünkü bizim regionda ən azı bir qan-namus düşmənəmiz var. Bir-iki də gizli, üzə gülən, amma dövlətimizi xor görən düşmənə malik.

Bəs bir qotur məbədən görə Azərbaycanlı düşmən olmaq Gürcüstana sərf edir? Etmir. Çünkü bu xalq abxazlarla düşməndir, osetinlərlə düşməndir, ruslarla düşməndir, çecenlərlə dəst deyil, acarlarla, ermənilərlə intriqalıdır və s. Regionda gürcülər diş qıcamayan cəmi iki xalq var - Azərbaycan və Türkiye türkləri.

Yeni savaş halında onların ikisi də birdən gürcülərlə düşmənliyinə başlasa, bu dövlətin hali neçə olar? Qaz ve neft kəmərləri, Bakı-Tiflis-Qars dəmir yolu, "Sinq köprü"- "Sarp" sərhəd-keçid məntəqələri arasında hərəkət edən minlərlə TIR dayansa, bunlardan Gürcüstan büdcəsinə gələn milyonlarla dolar olmasa, bu dövlət hənsi günlərə qalar? Zətən, boğazları Rüssenin əlinənərək və Cavaxetiya erməniləri ellərində xəncər füset gözləyirler.

Bu baxımdan gürcülər ağılli olmalıdırlar və öz millətçi-fanatik-təxribatçı qruplarını yerlərində oturtmalıdırlar.

Azərbaycan tərəfdə belə bir problem yoxdur. Burada dövlət strukturları ölkəmizi qonşu ilə düşmən etməyə çalışan hər bir gruпу dərhal zərərsizləşdirə bilir.

Belə görünür ki, Gürcüstan tərəfi ya buna qadir deyil, ya da gizli şəkildə bu cür təxribatçı aktları dəstəkləyir.

Ümid edək ki, birincidir. Hərgələ belədirse, bu zaman Gürcüstan rəhbərliyi son serhəd olayından sonra silkinib özünə gəlməli, anlamalıdır ki, iki gün önce yanın kibrıt çöpünü benzin çəninin bir addımlığında söndürmək mümkün olub və bunu Azərbaycan əsgəri edib. Əks təqdirdə böyük bir partlayış baş verir, alovu çox adamı yandırırdı.

Burada üçüncü qüvvənin (dövlətin) qızışdırıcı rolunu da inkar etmək olmaz. 2 ay önce alovlanmış və söndürülmüş ocağın Putinin Gürcüstan telekanalında söyülməsindən dərhal sonra yenidən və gözənlənmədən alışması adamı şübhəyə salır.

Bir şeyi də nəzərə almaq lazımdır ki, baş verənlər bir qrup təxribatçının, millətçinin istəkləridir, bunu bütün gürcü xalqının hərəkatı kimi qələmə vermək olmaz. Bu xalqın içinde məhrəban qonşuluq münasibətlərinə deyər verənlər qat-qat çıxır. Eks-prezident Mixail Saakaşvili vaxtile Azərbaycanın dar gündə Gürcüstana etdiyi yaxşılığı her fürsətdə dili getirir.

Bir də sosial şəbəkədə "gürcülər ermənidən depisdir" deyə bir ifade dəlaşir. Oluşqaca yanlış düşüncədir. Bu, qan, namus düşmənlerimizi duru suya çəkmək deməkdir. Ermənilər 30 mindən artıq insanımızı öldürüb, 60 min vətəndaşımızı yarayıblar, 1 milyona yaxın əhalimizi didərgin salıblar, minlərlə kəndimizi, 10-a yaxın şəhərimizi yandırıblar, yüzlərlə qız-gelinlərimizi zorlayıblar. Hələ bunun Xocalı genosidi var...

Bütün bu cinayətləri bir sefəh, başıixerab gürcünün 19 yaşı əsgərimizin əlinənərək gülə dərəğinə almasıyla eyni tərəzinin gözüne qoymaq, ikincini birincidən "daha betər" saymaqları?

Sadəcə, biz bura qədər çox təmkinli, səbrli davranışmışıq, buradaca durub bir az da hövslə etməliyik. Amma buradan geriye yol yoxdur. Savaşa qalrasa, bizim gücümüz, qüvvətəm daha ötedir. Şimala, cənuba, şərqə yolumuz açıqdır, blokadada qalmayıq. Qoy bütün qonşularıyla müharibə vəziyyətində olan, dörd yanı sarılmış durumda qalanlar narahat olsun.

Azərbaycanda 2005-ci ildən etibarən gənclər hərəkatları yaranmağa başlamışdır. Həm müxalifəyönlü, həm də iqtidarı tərefdəri olan gənclər hərəkatı xeyli aktiv idi. Müxalifyönlü hərəkatın nümayəndələri ilə iqtidaryönlü gənclərin arasında debatlar təşkil olunur, fikir mübadilələri aparılır.

Eyni zamanda bu hərəkatın üzvləri müxtəlif sosial layihələr həyata keçirib, aktiv siyasetlər də məşğul olurdular. Nümunə kimi "Dalgə", "NIDA", "İrəl" hərəkatlarını, həmçinin müxtəlif partiyaların daxilində təşkilatlanan gəncləri göstərə bilərik ki, bir zamanlar xeyli aktiv idilər.

Hazırda isə gənclər hərəkatı yox seviyyəsindədir. Bu istiqamətdə xeyli sənəklük var. Bəs bunun səbəbi nedir? **AĞ Partiyanın gənc lideri Tural Abbaslı** "Yeni Müsavat" a bildirib ki, bir zamanlar onlar da gənc olaraq təşkilat formasında birləşiblər: "Bu proses bir müddət davam etmişdi. Sonradan isə tədricən zəiflədi. Təbii ki, birinci növbədə burada bioloji faktor var. Yeni 2005-ci ildən bu günə qədər 15 ilə yaxın vaxt keçib. Həmin gənclər artıq orta yaşı nəslin nümayəndələri sayılırlar. O gəncliyin özündən belə bu gün siyasi arenada qalanların sayı azdır. Çünkü 2005-2019-cu illər arasında gənclər hərəkatlarına qarşı böyük təzyiqlər, həbsler oldu. İnsanların gözü qorxdu. Bir çox insanlar tədris müəssisələrindən, iş yerlərindən qovuldular. Eyni zamanda məsələyə müxalifətin uzun illərdür neticəsiz mübarizəsinin də təsiri var. İnsanlar netice görmək isteyirlər. Burada isə perspektiv görünmədiyi üçün gənclər artıq əzaqlaşma mövqeyini tutdular. Gənc nəsildən çox az sayıda fəal siyasetə

Azərbaycanda gənclər hərəkatının zəifliyinin səbəbləri - rəylər

Tural Abbaslı: "Perspektiv görünmədiyi üçün gənclər əzaqlaşma mövqeyini tutdular"
Mübariz Əhmədoğlu: "Dövr dəyişib, gənclər artıq sosial şəbəkələrdə təşkilatlanırlar"

məşğul olanı var. Bir çoxu artıq mühacirətə gedib, bir qismı isə kənara çekilib. Ümumilikdə deyə bilərik ki, bu prosesin nümayəndələri artıq qalmayıblar. Yeni nəsil gənclər de özlərindən əvvəlkilərə baxırlar. Neticədə onların taleyini yaşamaq istəmirlər. Müxalifət partiyalarının içərisində gənclərə imkan yaradılmışdır. Gənclər sıxışdırıldı, rəhbərliyə gələ bilmədilər. Bu da bir faktdır ki, müasir gənclər heç bir perspektiv görməyib, kənara çəkildilər. Gənclər görür ki, proseslər uğur vəd etmir. Proseslər aktivləşəndə, sürətləndə bəlli bir gənclər prosesə qoşulacaqlar. Çünkü gənclik bir qıqlıcmə bənddir. Hazırda isə belə bir hal yoxdur. Siyasi arenanın özündə

də aktivlik müşahidə olunmur. Ona görə də gənclərən bu veziyətdə ciddi nə isə gözlemək lazımdır".
Politoloq Mübariz Əhmədoğlu isə bildirdi ki, bu gün gənclər daha çox sosial şəbəkələrdə aktivlik nümayiş etdirirlər: "Dövr dəyişib və gənclər artıq sosial şəbəkələrdə aktivləşib, orada təşkilatlanırlar. Bu gün orta və ya yaşı nəslin nümayəndələrinə sosial şəbəkələr maraqsız, lazımsız gələ bilər. Əslinde isə belə deyil. Sosial şəbəkələr olduqca böyük bir gücdür və gənclər də bu şəbəkələrdə kifayət qədər aktivdir. Bu, çox yaxşı haldır. Dövlət başçısının özü də sosial şəbəkələrdən istifadə edir. Onun paylaşımları əslinde sosial şəbəkələrdən istifadəni

həvəsləndirməyin bir üsuludur. Yeni vətəndaşlar görüsünlər ki, prezidentin özü də bu şəbəkələrdən istifadə edir. Ele Azərbaycanda gənclər sektorunda əsas işlər cənab prezident İlham Əliyev hələ Olimpiya Komitəsinin prezidenti və eləcə də Dövlət Neft Şirkətinin birinci vitse-prezidenti olduğu zaman görüldü. İlham Əliyev Azərbaycanda idmanda maraqlı yaratdı, çox uğurlu neft müqavilələri, qlobal layihələri getirdi. Yeni o zaman belə deşək, İlham Əliyevin simasında hərəkat var idi. Gənclik inkişaf edir, təşkilatlanır. Azərbaycan gəncliyi hətta dünyaya təqdim etmək mümkündür. Çünkü bu problemlərin böyük əksəriyyəti elə sosial şəbəkələrdən gəlir. Hazırda yeni ideyaların dövrüdür. Bu ideyal-

rın ortaya çıxmazı üçün isə gənclərə ehtiyac var. Azərbaycan bu gün özünün enerji, qaz ehtiyatlarına görə Mərkəzi Asiya-Cənubi Qafqaz qovaşığında açar dövlətdir - baxmayaraq ki, bizim Avropaya çıxışımız Gürcüstan vasitəsi-kdir, ancaq yene də biz regionda önemli əhəmiyyətə malik. İndiki gənclik əvvəlkindən qat-qat böyük vəzifələri qarşısına qoyub, Azərbaycan üçün reallaşdırıb ilər. Dövlətçiliyimizə, millətimizə gelən təhlükəni çox uğurlu formada dəf etmələri mümkündür. Heydər Əliyev isə gənclərin başına keçərək, böyük bir hərəkət rəhbərlik edə bilər. Məlumatlıyam ki, o, ADA-da təhsil aldığı dönmədə heç də özünü digər tələbələrdən fərqlənən şəkildə aparmayıb. Hər zaman universitetin qaydalarına əməl edib, gənclərlə birlikdə dərsini oxuyub və tələbə kimi gündəlik fəaliyyəti ilə məşğul olub. Eyni zamanda məlumatlıyam ki, onun çox gözəl idarəciliik, təşkilatlıq bacarığı var. Bu baxımdan da fikrimin məntiqi izahı var ki, Heydər Əliyev bu gün böyük gənclər hərəkatının başında durmağı, onu idarə etməyə, istiqamətləndirməyə qadırıdır.

□ **Əli RAİS,**
"Yeni Müsavat"

Xalq Cəbhəsini yaradanlar onu partiyalara bölüb'lər-siyahi

Bir təşkilatın sırasından neçə partiya meydana gəldi

Azərbaycan Xalq Cəbhəsinin (AXC) yaradılmasından 30 il keçdi. Dağlıq Qarabağdakı erməni separatlığı ilə ümumxalq mübarizəsinin ortaya çıxardığı bu təşkilat sonradan Azərbaycanın müstəqilliyinin bərpasını hədəfədi və Əbülfəz Elçibəyin başçılığı ilə məqsədinə nail oldu. Üstəlik, ordumuzun olmadığı vaxtlarda məhz Xalq Cəbhəsinin könnüllüleri torpaqlarımızın və dinc insanların müdafiəsini öz üzərinə götürdü.

1989-cu ilin 16 iyulunda təsis konfransını keçirən Azərbaycan Xalq Cəbhəsi Azərbaycanda milli azadlıq hərəkatına başçılıq edən mütəşəkkil siyasi təşkilat olub. Təsis konfransında Əbülfəz Elçibəy sədri seçilib, 15 nəfərdən ibarət ilk idare Heyeti (İsa Qəmər Etibar Məmmədov, Hikmət Hacızadə, Leyla Yunus, Pənah Hüseyn, Nəcəf Nəcəfov, Tofiq Qasımov, Yusif Səmədoğlu, Zərdüst Əlizadə, Sabit Bağırov, Sülhəddin Əkbər, Canbaxış Umutov, Nəmet Penahlı, Rəhim Qaziyev, Ələkrəm Hümmətov, Əbülfəz Elçibəy) formalasdıb.

AXC Azərbaycanın müstəqilliyi bərpa edildikdən bir müddət sonra - 1992-ci ilin mayında hakimiyyətə gelib və bu şəxslərin əksəriyyəti müxtəlif dövlət, hökumət vəzifələrində təmsil olunub.

1989-1990, 1990-1992 və 1992-1993-cü illərdə bir neçə ziddiyətli mərhələdən keçən (xalq hərəkatının genişlənməsi, siyasi uğurlar və parçalanmalar, 20 yanvar faciəsi və dirçəliş, siyasi hakimiyyət və devrilmə) AXC sonrakı illərdə də siyasi sistemdə aparıcı mövqelərə olub. Lakin bütün dünyada xalq hərəkatlarına öncüllük edən təşkilatlar kimi

bu təşkilatın da monolitliyini sonadək qoruyub saxlamaq mümkün olmayıb. 1992-ci il dən AXC sıralarından ayrılmalar və ayrılanların yeni siyasi təşkilatlar elan etməsi prosesi başlanıb.

3 iyun 1992-ci ildə Azərbaycanda siyasi partiyalar

haqqında qanun qəbul edildikdən sonra AXC-dən ayrılan Etibar Məmmədov AMİP-i yaradıb. Sabir Rüstəmxanlı Vətəndaş Həmçəriyli Partiyasını, Zərdüst Əlizadə ASDP-ni yaradıb, İsa Qəmərənin başçılığı ilə Müsavat Partiyası bərpa edilib.

Bu partiyaların hər birinə AXC-dən minlərlə üzv ayrılaraq qoşulub. Beləliklə, AXC öz missiyasını başa vuraraq 1995-ci ildə özü də siyasi partiyaya-AXCP-ye çevrilib.

Bu gün Azərbaycanda dövlət qeydiyyatında olan 56

siyasi partiyasının ən azı yarısı məhz AXC-nin şinelindən çıxmış təşkilatlardır, bu partiyaların bir çoxu AXC bazlı təşkilatlardır. Hərəkatda olan siyasetçilərin əksəriyyəti özürinən ayrıca partiyasını yaradıblar.

AXC-nin varisi kimi isə hazırda Əli Kərimlinin sədri olduğu Azərbaycan Xalq Cəbhəsi Partiyası çıxış edir. Əbülfəz Elçibəy dünyasını dəyişənək (2000-ci il) AXCP-nin sədri olub.

Bununla belə, hazırda adında Xalq Cəbhəsi olan dövlət qeydiyyatlı daha bir neçə partiya var-Klassik Xalq Cəbhəsi Partiyası (İldiri Mirmahmud Mirəlioğlu) və Bütöv Azərbaycan Xalq Cəbhəsi Partiyası (İldiri Qüdrət Həsənquliyev). 19 avqust 2015-ci ildə Əli Kərimliyin narazı qüvvələr AXCP-də sabiq müavin olan Razi Nurullayev və tərefdarları AXCP Etmad Qurultayı Təşkilat Komitəsi (AXCP EQTK) yaradıqlarını bəyan ediblər. Xalq Cəbhəsi adına Razi Nurullayevin rəhbərlik etdiyi siyasi təşkilat da iddiyalıdır.

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
"Yeni Müsavat"

2016-ci ilin 15 iyulundan 16 iyula keçen gecə Türkiyədə təşkil edilən hərbi əvvələş cəhdindən üç il ötdü. Cəvriliş cəhd edənlərin möqsədi Türkiyədə mövcud hakimiyəti devirmək idi. Özünü "Yurddə Sülh Konseyi" adlandıran bir qrup Türkiyə Silahlı Qüvvələrinin rəsmi internet saytında və TRT-də yayılmış bildirişdə ordunun dövlət idarəciliyini elə aldığını, ölkədə fəvqəladə vəziyyət və küçəyə çıxmama qadağası tətbiq edildiyini elan etdi.

İlk növbədə Ankarada Polis Akademiyası partladı. Daha sonra İstanbulda Atatürk Hava Limanı, TRT, AKP-nin Ankara qərargahı zəbt olundu. Türkiye Respublikası Silahlı Qüvvələri Baş Qərargah rəisi Hulusi Akar və ordunun komanda heyetine daxil olan bəzi generallar, eləcə də prezidentin baş katibi əsir alındı. Türkiye Büyük Millet Məclisi havadan atəşə tutuldu. Küçələr tanklar çıxarıldı. Ölkənin hava limanları, körpü və magistral yolları nəzarət altına alındı. TRT televiziyonu, ardınca da Doğan Media Mərkəzi elə keçirdi. AKP hökumətinin fealiyyət imkanlarını iflic edildi.

İstanbuldakı Boğaziçi və Fatih Sultan Mehmet körpüsü nüvəsi jandarma tərəfindən bağlanılması ilə başlayan vaxtda, TBMM başqanı İsmail Kahraman və təxminən 50-yə qədər millet vəkili Məclisədə olduğunu vaxtda F-16 döyüş təyyarələri Məclis üzərində uçuş edərək parlamenti dörd dəfə bombardadı. Ankaranın Beştepe səmtində yerləşən prezident sarayına bombardama cəhd olسا da uğurlu alınmadı. Muğlalıların Marmaris bölgəsində bir hoteldə olan prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğan qarşı sui-qəsde cəhd olundu. Baş Qərargah reisi Hulusi Akar,

Türkiyənin taleyi üç il önce dəyişsəydi-qorxulu versiyalar

Hərbi əvvələş cəhdinin başı tutsaydı, qardaş ölkəni nələr gözləyirdi?

Quru Qoşunları komandiri Salih Zeki Çolak, Hava Qüvvələri komandiri Abidin Ünal və Jandarma Baş komandiri Galip Mendi əvvələş cəhdindən əsgərlər tərəfindən girov götürdü.

Hadisələrlə bağlı prezident Ərdoğan "CNN Türk"də etdiyi müraciətdə xuntaya heç bir imkanın verilməyəcəyini bildirərək xalqı meydana çıxıb əvvələşə qarşı çıxmaga çağırırdı. Bununla da ölkənin bir çox şəhərlərində mitinqlər təşkil edildi.

16 iyul səhərinə kimi ordu və polisin birge əməliyyatları nəticəsində əvvələş cəhdinin

qarşısı alındı. Bu hadisələr nəticəsində 104-ü qiyamçı əsgərlər olmaqla, 300-dən artıq insan həyatını itirdi, 1491 nəfər isə yaralandı. Hərbi əvvələş cəhd edənlər arasında həbs olunan hərbçilərin sayı 3000-ə çatdı. Hadisə ilə əlaqədar 34 general, yüzlərlə hərbçi, həkim, prokuror saxlanıldı.

İstanbul Bakırköy Respublika Baş Prokurorluğu, Anadolu Respublika Baş Prokurorluğu tərəfindən Türkiye Cinayət Məcelləsinin "Hökuməti aradan qaldırmadı", "presidente qarşı sui-qəsəd", "əhalini üsyana təhrif etmək" və sair digər

maddələr əsasında cinayət işi

qaldırıldı. Aparılan araşdırmlar nəticəsində müxtəlif rütbeli 8036 hərbçi həbs edildi. Həbs edilənlər yalnız əsgərlər deyildi. Buraya "FETÖ" adlanan Fətullah Gülen hərəkatına daxil olduğu deyilən professorlar, müəllimlər, idmançılar və digər peşə sahibləri de daxil idi. Həbs olunan FETÖ-cülerin sayı gün-gündən artırdı. Konstitusiyaya əsasən, ölkədə fövqələdə vəziyyət elan edildi.

Qardaş ölkədə hərbi əvvələş cəhd 1962, 1963, 1969 və 1971-dən sonra uğursuz olan 5-ci müdaxilə kimi tarixə keçdi.

Əger 15-16 iyul hərbi əvvələş cəhdinin başı tutsaydı, bu üç

ildə Türkiyədə nələr yaşana bilərdi? İstər hərbi-siyasi, istər ümumiyyətlə götürdükde ölkənin yönü necə olardı?

Hərbi-siyasi ekspert Ramil Məmmədli "Yeni Müsavat" a bildirdi ki, hərbi əvvələş cəhdinin Türkiyənin xaosa sürüklenməsi, bir dövlət kimi sarsılmasına planının başlangıcı idi. Əvvələş başı tutsaydı, öncə həzirki siyasi elita və onu dəstekləyən iqtisadi qurumlar, icmalar və şəxslər ciddi represiya ya maruz qala bilərdilər. Qətəllərin, həbslərin miqyası minlərlə şəxsi ehətə edə bilərdi. Digər tərəfdən, ölkənin mövcud siyasi xəttində əsaslı əvvələşlər olacaqdı, ölkə sonu yaxşı görünməyən xaosa yuvarlanacaqdı.

Ekspertin sözlərinə görə, Türkiyədə hərbi əvvələş başı tutsaydı, ölkənin xarici siyasi xəttində son üç ildəkindən təmamilə əks istiqamətə proseslər gedəcəkdi: "Qərb, ABŞ Türkiyədə itirilmiş mövqelərini bərpa edəcəkdi. Bunuyla da əsasən qərbə bağlı məsələlərdə, Rusiya ilə əməkdaşlıq məsələlərində Türkiyənin siyasi xətti kəskin dəyişəcəkdi. Daha dəqiqi, Türkiyənin Asiya regionuna ineqrasiyasi-qayıdı prosesi dayandırılacaqdı və ölkələr arasında mövcud müqavilələr imzalanmayacaqdı. O ki qaldı bu əvvələş sonrası Türki-

yənin hərbi-siyasi siyasetində olacaq əvvələşlərə, birmənli olaraq, bu sahədə indi mövcud olan heç bir mümkün layihələr həyata keçirilə biləmeyecekdir. Məsələn, Türkiyənin Rusiyadan S-400 zənit-raket kompleksinin alınması programı baş tutmayıadaqdı. Çünkü bu texniki layihənin əsasını Türkiye-Rusya hərbi-siyasi yaxınlaşması qoydu. 2015-ci ilin 24 noyabrında Türkiye ilə Suriya sərhədinin yaxınlığında Türkiye hərbi hava qüvvələrinin F-16 qırıcı təyyarəsi tərəfindən Rusiyanın Su-24 bombardmançı təyyarəsinin vurulmasından sonra gərginleşən münasibətlər 2016-ci ildə əvvələş baş tutduğu təqdirdə dəha da kəskin hal alacaqdı. Rusiya ilə çox gərgin münasibətlər yaranacaqdı. Bundan başqa, Türkiyənin Suriyadakı hərbi missiyasını da həyata keçirmək mümkün olmayıadaqdı. Çünkü bu missiya ABŞ-la yanaşı Rusiyanın Türkiye ilə yaxşı münasibətləri nəticəsində icra oluna bildi. İranla münasibətlərin kəskinləşəcəyini də xüsusi qeyd etmək lazımdır. Çünkü hərbi əvvələş baş tətəcəğindən hələ Türkiyədə möhkəmlənən ABŞ hakimiyətə getirdiyi qüvvəni İran qarşı çıxmaga səvg edəcəkdir".

□ **Etibar SEYİDAĞA, "Yeni Müsavat"**

Deputatın rəhbərlik etdiyi mərkəz sosial gərginlik meyllərinin səbəblərini öyrənir

Sosial Tədqiqatlar Mərkəzi indiyədək hansı işləri görüb?

Sosial Tədqiqatlar Mərkəzi (STM) prezidentin fərmanı ilə yaradıldığı vaxtdan müvafiq inzibati-taşkilat, struktur məsələlərinin həll edilməsi istiqamətində işlərin görülməsinə başlayıb.

Mərkəzin mətbuat xidmətindən müsavat.com-a verilən məlumatə göre, bu ilin aprel ayının 12-də mərkəzin fealiyyətinin başlıca istiqamətlərini müəyyən edən nizamnamə ölkə başçısı tərəfindən təsdiq edilib.

Bildirilib ki, mərkəzin fealiyyətini təmin edən inzibati prosedurların müəyyən edilən təşkilat məsələlərinin, zəruri strukturun, müvafiq tədqiqat şöbələrinin yaradılması, həmçinin ən başlıcası- peşəkar kadrlar korpusunun formalasdırılması kimi zaman tutumlu məsələlər demek olar ki, əhəmiyyətli dərəcədə həll edilən təklif və tövsiyələri eks etdirən elmi təhlillərin hazırlanması üzərində mütemadi iş aparılır.

Cəmiyyətdəki sosial proseslər və dinamika ilə bağlı təhlillər rəhbər və qərar qəbul edən şəxslər, müvafiq dövlət qu-

Zahid Oruc

rumlarına, idarəetmə orqanlarına yönəldilir.

Həmçinin mərkəz 2019-cu ilin ikinci yarım illiyi üçün nizamnamə ilə müəyyən edilən vəzifələri həyata keçirmək üçün en aktual sosial məsələlərin elmi tədqiqat konsepsiyasını-fealiyyət planını hazırlayır.

Mərkəzin sözügedən elmi-fealiyyət planında ümum-dövlət və ictimai əhəmiyyətli sosial məsələlərin təhlili nəzərdə tutulub. Onların sırasında ictimai-siyasi proseslərin mütemadi təhlili ilə yanaşı, məmər-vətəndaş münasibətlərinin veziyyəti və təkmilləş-

mesi yolları, sosial təbəqələşmə, regionlarda sosial proseslər, gənclərin və digər həssas qrupların sosial problemləri, özünüməşğulluq məsələsinin monitorinqi və səməreliyi, əhalinin gəlirləri arasında fərqlər, ailə institutunun və mənəvi dəyərlərin sosial aspektləri, cəmiyyətdə dialog mühitinin formalasdırılması yolları, yaşılı vətəndaşlara qayğı təminatının qanunvericilik bazasının təhlili, paytaxt şəhərdə urbanistika və aqlomerasiyaların formalasdışmasının sosial amilləri, sosial gərginlik meyllərinin səbəbləri və xüsusiyyətləri, informasiya texnologiyaları və sosial proseslər, sūni intellekt fenomeninin sosial aspektləri, cəmiyyətə təsirinin nəticələri, və s. tədqiqatlar qeyd edile bilər.

STM o cümlədən ictimai rəsəyin öyrənilməsi ilə bağlı 6 sosioloji tədqiqat və rəy sorğusunun keçirilməsini başa çatdırıraq onların üzərində son hesa-

bat və tamamlama tədbirlərini həyata keçirir. Onlardan müxtəlif sosial təbəqələrin islahatlar prosesinə, dövlət başçısının sosial siyasetlə bağlı irimiqyaslı sərəncamlarına münasibəti və gözləntiləri, təhsilin sosioloji məsələləri və son tələbə qəbulunun iki mərhələli modelinə müxtəlif hədəf qruplarının münasibəti, sosial inkişaf və rifahın göstəriciləri, Azərbaycanda daxili məqrasiya proseslərinin xüsusiyyətləri ilə bağlı araşdırma mərkəzlərinə tətəcəğindən hələ mərkəzlənən ABŞ hakimiyətə getirdiyi qüvvəni İran qarşı çıxmaga səvg edəcəkdir".

Mərkəz beynəlxalq əməkdaşlıq sahəsində fealiyyəti əsas mərəmlərindən biri kimi dəyərləndirərək bir çox nüfuzlu beyin mərkəzləri və tanınmış tədqiqat cəmiyyətləri ilə tərəfdəşlərə əlaqələri yaratmağa nail olub.

STM-də dövri elmi jurnalın nəşri ilə bağlı işlər görülür, rəsmi qeydiyyat prosedurları başa çatmaq üzərdir".

Xatırladaq ki, Sosial Tədqiqatlar Mərkəzi prezidentin sərəncamı ilə yaradılıb və deputat Zahid Oruc həmin mərkəze sədr təyin edilib.

□ **ETIBAR, "Yeni Müsavat"**

Arabanın yubileyi

Zamin HACI
 zaminhaci@gmail.com

"Qu quşu qanad çalaraq buluda qalxır,

Xərcəngsə geriye gedirdi ancaq.

Durnabalıgi da elə bu anda

Yükə güc verirdi suya cumaraq.

Hansı müqəssirdir bilmirəm mən də

Amma araba

İndiyədək durub qalır yerində"

(Krlov, "Qu quşu, xərcəng ve durnabalıgi")

Azerbaycan Xalq Cəbhəsinin (AXC) yaradılmasının 30 il 16 iyulda tamam oldu. Doğrusu, tarixi proseslərə indiki gündən baxaraq qiymət verməyin mənasızlığını düşünürəm və "filan şeyi eləsək, filan cür olardı" tipli müzakirələrdən hamisə uzadurmağa çalışıram. Neco deyərlər, olan oldu, keçən keçdi. Ən düzgünü sabah baxmaqdır, gələcəyimizi düşünməkdir. Ancaq bu zaman tarixin rolü da danılmazdır. Müdriklərən kimse deyib: "Tarix masındaki güzgü kimi bir şeydir. Biz onda geriye baxıb qabağa gedirik". Əgər güzgüdə geri baxmasan səni döngədə vururlar. Bolka de bizi tarixin döngölərindən arxadan vuranların çoxluğu elə tariximizi bilməməyimiz, on pisi isə sohə bilməyimiz üzündəndir?

Məsələn, bu yaxınlarda bir məclisde 1988-89-cu illerin Meydan hərəkatından söz düşmüşdü, mən həmin mitinqlərin birində tribunada dayanan, həttə yalan olmasına, meydana yüksək edərək bayraq daşıyan şəxslər arasında Azərbaycan Kommunist Partiyası Mərkəzi Komitəsinin ideoloji şəbəsinin məsul vəzifəli şəxslərinin olduğunu deyəndə yoldaşlar təccübəldilər. Baxdim ki, onlar heç mitinqləri aparanlardan azı ikisinin mərkəzi televiziyanın aparıcıları olduğunu da unudublar. O cümlədən həmin vaxt Bakının "26-lar" rayon raykomunun meydan hərəkatında fəallığı indi kimşənin yadına düşmür. Hələ indiki şərtlər baxımından çox adamın adını yaza bilmirəm. Meydan hərəkatının əslində yenidənqurmaya dəstək məqsədilə dövlət tərəfindən başladıldı, öndə gedənlərin də bir çox şübhəli tərcüməyi-hala malik akademiya elmi işçilərindən və hansı yuvanın quşu olduğu bilinməyən tiplərdən ibarət olması da indi az adama məlumdur. Əlbəttə, "niyə lüstrasiya olmadı", "niyə KQB arxivləri açılmadı", "niyə parlament seçkiləri keçirilmədi", "niyə biz bacarıqsız olduq" kimi sualları da indi verməyin mənəsi yoxdur. Sadəcə, her il AXC-nin yubileyi, ildönümü yaxınlaşanda onun qurucularından Pənah Hüseyn qəribe şəkildə aktivləşir, yazılar, intervü'lər verir və açığı, bir az admanın ešeblərinə toxunur (bir qədər də, torpağı sanı yaşasın, Sirus xatırladır, o da ömrünün son illerində bir partiyinin yaradılmasında müstəsnə xidmətlərini yorulmadan vurğulayır). Şəxşən mən onun yerinə olsam AXC kimi biabırçı təşkilatın yaradılmasında iştirakımı utandığımdan heç yerde açıqlamazdım. Əlbəttə, yüzlərlə, minlərlə qurban getmiş cəbhəçilərdən virtual da olsa üzr istəyirəm - yuxarıdakı kəskin qiymətləndirməyə görə. Ancaq qurbanlar sağ qalanların yarımazı fəaliyyətinə cavabdeh olmadığı kimi, üzvü olduqları təşkilatın sonrakı uğursuzluğuna da cavabdeh deyillər.

Uğursuzluq isə cansızıcı, ürek partladıcı dərəcədə böyükdür. Bunun içində 20 yanvarda günahsız insanları qurban verib özləri aradan çıxmışdan tutmuş Qarabağı, hakimiyəti, xalqın etimad və inamını itirməyə qədər min cür səbəb var. Indi Pənah bəy AXC-nin təsis və başqa iclaslarının qəribe şəkilidə itmiş protokollarını axtarır. Guya. Ona görə "guya" yazıram ki, mən açığı, o protokolların yazılımasına və itirilməsinə şübhə edirəm. Bunu 1994-2002-ci illər arasında AXC-nin və AXCP-nin bir çox yığıncaq və tədbirlərini şəxsən müşahidə etəmiş jurnalıst kimi yazıram (həmin dövrə təşkilatın əvvəlcə rəsmi, sonra qeyri-rəsmi orqanı olan "Azadlıq" qəzetində çəlismişəm). AXC-də heç nə özbaşına itməyib. İtibəsə, demek onun "itməsi" kiməsə lazımlı imiş. Eyni zamanda, uğursuz bir qurumun hansısa "Məmməd elə dedi, Əli belə dedi" tipli iclas protokolu indi kimə lazımdır? Belkə həcənsə, müyyən dəyərləndirme üçün lazımlı olardı, indi isə fürsətlər itirilmiş, məqam qacağılmış, "... qapı örtülmüşdür".

Hərçənd elə əlimizdə olan mənbələrdən tragikomik faktlar ortaya çıxır. Misal üçün, nədənə AXC tarixinə fəxrle danişanlar onun həmin 16 iyulda təsis edilən idarə heyətində Ələkrəm Hümmətov kimi gələcəkdə Azərbaycanın qanını axıdacaq tipin olmasını "unudurlar". Hərçənd başqaları da az aşın duzu olmayıblar. Rəhim Qaziyev, Nəmet Pənahlı... Bunu da uca məllətimiz xoş xatırlamır. Yaxud guya 8-ci mikrorayonda sünnət toyu adı altında gizli keçirilən təsis konfransında qonaqlardan biri, sizcə, kim olub? Azərbaycan KP Bakı komitəsinin katibi Svetlana Qasimova! (sonralar uzun müddət MSK-da işlədi). Əcəb konspirasiya imiş. Hələ konfrans yerini 2 maşın milisin qorumasını yazmiram.

Ancaq təbii ki, şəxsi planda uğurlar da var. Vaxtılı Elçibeyin müavini olmuş, AXC-də yüksək vəzifə tutmuş şəxslər sonradan deputat qoyuldular, şəxsi biznes qurdular və sairə.

Araba isə yerindədir - epiqrəfda yazdığım kimi. İstəsəniz orada arabaya qafiyə sözü - Qarabağı da oxuya bilərsiniz.

R usiyadan Gürcüstən vasitəsilə Ermənistana gedən yeganə tranzit avtomobil yolu ("Yuxarı Lars" gömrük-keçidi məntəqəsi) bağlanı bilər. Bu haqda öten sizmizdə məlumat vermişik. Həmin yolla işgalçı ölkəyə Rusiyadan dənli bitkilər (buğda), quş atı və digər ərzaq məhsulları və yükler daşınır.

Ermənistana Gürcüstən vasitəsilə başqa yol da var: yükler "Qafqaz" limanı, oradan bərə ilə Potiye, oradan da Gürcüstən demir yolu vasitəsilə Ermənistana çatdırıla bilər. Lakin bu halda daşınma xərcləri artacaq ki, bu da nəticəcə etibarilə zəruri ərzaq məhsullarının, unun, çörəyin kəskin bahalaşması deməkdir. Paşinyan hökumətini ən çox narahat edən də budur.

"Yeni Müsavat" xatırladır ki, keçən il sentyabrın 1-dən Gürcüstən hökuməti Rusiyadan Ermənistana idxlə olunan taxi ilə məhsullarının ölkə üzərindən, yəni həmin yolla daşınmasına qadağa qoymuşdu. Ermənistən hökuməti uzun danişqlardan sonra bu qərarı leğv etməye nail olsada, görünüşü kimi, təhlükə sovuşmayıb. Məlumatə görə, Gürcüstən hökuməti bu il oktyabrın 1-dən Rusiyadan Ermənistana idxlə olunan məhsulların daşınmasını qadağan edə bilər. "Bu halda un, çörək və etin kəskin bahalaşması müşahidə oluna bilər. Donuz və quş atı, habelə həyvan yemlərinin böyük eksəriyyəti də Rusiyadan idxlə olunur", - deyə Paşinyanın təbliğat ruporu olan "Jamanak" qəzet bu günlərdə yazmışdı.

Maraqlıdır ki, Ermənistən üçün "Iran nəfəsliyi"nin də qapanmaq təhlükəsi var. Sebebələtə ki, ABŞ-İran müناسibətlərində yaşanan böhranı. Bu məsələ hazırlıda ABŞ-də olan Ermənistən parlamentinin spikeri Ararat Mirzoyanın səfər programında mərkəzi yer tutur. Belə ki, ABŞ Atlantik Şurasının iclasında çıxışı zamanı Mirzoyan ABŞ-İran gərginliyinin Ermənistən iqtisadiyyatına neqativ təsir göstərdiyini bildirib, Amerikadan maddi dəstək xahiş edib və deyib: "Biz istərdik ki, ABŞ anti-İran sanksiyaları kontekstində Ermənistənə çox təzyiq göstərməsin. Ermənistən bunun bədəlini ödəyə bilmez".

Son baş verənlər, o sırada işgalçi ölkənin blokadasına Gürcüstənən da doyasıyla qoşulma ehtimalı fonunda Keşikçidağ məbədi ətrafında yaranan növbəti gərginlik xüsusi diqqət çəkir. Yada salaq ki, bir neçə gün önce Azərbaycan Dövlət Sərhəd Xidməti Keşikçidağda baş verən hadisə

Gürcüstən Ermənistənin

blokadasına qoşulur.

İşgalçılardan Bakıya qarşı məkərlə plan

Qurtuluş yolu arayan İrəvan Azərbaycanla Gürcüstənin arasını vurmağa, Bakı əleyhinə "ikinci cəbhə" açmağa çalışır; ermənilər həm də ABŞ-a yalvarır, spiker: "Bizi İrana görə çox sixmayın..."

haqqında məlumat yayıb. Məlumatda deyilir ki, 14 iyul 2019-cu il tarixdə DSX-nin Sərhəd Qoşunlarının "Şəmkir" sərhəd dəstəsinin "Keşikçi qala" sərhəd zastavasının xidməti ərazisində Gürcüstən və Azərbaycan arasındakı strateji tərəfdəşliq müناسibətlərinə uyğun deyil. Gürcüstən XİN, eyni zamanda ictimaiyyəti təxribatlarından çəkinməyə çağırıb.

Problem də elə olayın təxribat xarakterli olmasındadır. Aydın məsələdir ki, işgalçi Ermənistən düşdüyü hazırkı qəliz durumda heç vaxt olmadığı qədər Gürcüstənə Azərbaycanın arasını vurmaqda maraqlıdır. Rusiya da bunda az maraqlı deyil. Həm də o sebebə ki, o halda bölgədən Avropaya doğru uzanan transmili neft-qaz kəmərləri və kommunikasiya xətlərinin normal fəaliyyəti və təhlükəsizliyi sual altına düşərdi. Azərbaycanın "qərb qapısı" bağlanı, qərbyönüli Gürcüstən isə Rusiyadan daha güclü asılılığı düşərdi. Politoloqlar da incidentin bu tərəfinə diqqət yönəltməyin tərəfdarlıclar.

Problem də elə olayın təxribat xarakterli olmasındadır. Aydın məsələdir ki, işgalçi Ermənistən düşdüyü hazırkı qəliz durumda heç vaxt olmadığı qədər Gürcüstənə Azərbaycanın arasını vurmaqda maraqlıdır. Rusiya da bunda az maraqlı deyil. Həm də o sebebə ki, o halda bölgədən Avropaya doğru uzanan transmili neft-qaz kəmərləri və kommunikasiya xətlərinin normal fəaliyyəti və təhlükəsizliyi sual altına düşərdi. Azərbaycanın "qərb qapısı" bağlanı, qərbyönüli Gürcüstən isə Rusiyadan daha güclü asılılığı düşərdi. Politoloqlar da incidentin bu tərəfinə diqqət yönəltməyin tərəfdarlıclar.

"Həzirdə facebook-da çoxları provokatorlara atəş açmayan Azərbaycan sərhədçisi qəzəbli statuslar paylaşır. Hesab edirəm ki, o, tamamilə doğru hərəkət

edib. Belə ki, bu provokasiya genişməqası konfliktin alovlanılması üçün istifadə ediləcək qurbanın yaradılmasına hesablanmışdır".

Bu sözleri özünün facebook-səhifəsində Azərbaycanın keçmiş xarici işlər naziri Tofiq Zülfiqarov incidentin səbəbələrini şəhər edərkən yazıb (Ayar.az). "Reqnum" agentliyindən mənə zəng etdilər və yaranan situasiyani (Keşikçi-dən bağlı - red.) şəhər etməyi xahiş etdilər. Müsahibəmdə dedim ki, yaranan situasiyadan faydalananlar və bəlkə də onun sıfarişçiləri ermənilər və Rusiyadakı erməniyönlü qüvvələrdir. Onların hədəfi isə Azərbaycan üçün Gürcüstən-dən "ikinci cəbhə" açmaqdır.

Türkiyə, Gürcüstən və Azərbaycanın strateji tərəfdəşliyi çoxlarını narahat edir. Gözənləndirdiyi kimi, "Reqnum" açıqlamayı çap etməkdən imtina etdi. Ona görə də mənim məsləhətim emosiyaları kənarə qoyub, bunun kime faydalı olacağını düşünmək, provokatorların tələsinə düşməməkdən ibaretdir. Əsgərə isə halaldır", - deyə o bildirib.

Necə deyərlər, əlavə şəhər ehtiyac qalmır.

□ "Yeni Müsavat"ın analitik xidməti

Bir qrup Gürcüstan və təndəşimin “Keşikçi qala” sərhəd zastavasında xidmət keçən əsgərlərimizi təxribata çəkmək cəhdı son iki gün ərzində hər iki qonşu ölkənin rəsmi qurumlarını hərəkətə götürüb. Qeyd edək ki, hadisə ilə əlaqədar toxiroslanmaz tədbirlər görülməklə incident qısa müddət ərzində aradan qaldırılıb və Dövlət Sərhəd Xidmətinin (DSX) şəxsi heyəti tərəfindən ərazidə təhlükəsizlik tədbirləri təmin edilib.

Həmçinin Azərbaycan və Gürcüstan sərhəd nümayəndələri arasında görüş keçirilib, baş vermiş hadisə birgə araşdırılıb, gələcəkdə bu kimi hallara yol verilməməsi üçün görüləməli olan tədbirlər müzakirə edilib. Məsələ ilə bağlı Gürcüstanın Azərbaycanda səfiri bazar ertəsi günü Xarici İşlər Nazirliyinə çağırılıb və ondan müvafiq izahat istənilib.

Gürcüstanın Xarici İşlər Nazirliyi (XİN) yerli sakinlər və azərbaycanlı sərhədçilər arasında yaşanan incidenti təəssüfədici adlandırdı. Məlumatda qeyd olunub ki, bu cür incidentlər Gürcüstan və Azərbaycan arasında strateji tərəfdaşlıq münasibətlərinə uyğun deyil: “Buna görə də hesab edirik ki, ekspert qrupları və delimitasiya üzrə komissiyanın iclasları vaxtında davam etdirilməlidir. Gürcüstan tərəfi bu görüşlərə tam hazırlığını ifadə edir”. XİN ictimaiyyəti təxribatlardan çəkinməye çağırıb: “Vətəndaş qruplarının danişqların sakit mühitdə aparılmasını dəstəkləməsi uğurun mütələq şərtlərindən biridir”.

Gürcüstan Sərhəd Polisinin sadr müavini Teymuraz Kupatadze “Keşikçidağ” Məbəd-Kompleksində baş verən incidentə aydınlıq getirib (Report). O, jurnalistlərə azərbaycanlı sərhədçilərin məbəddən ikonaları götürmesinin səbəbini açıqlayıb. Gürcüstan rəsmisi deyib ki, Azərbaycan tərəfi ikonaları onların zədələnməməsi üçün məbəddən götürür: “Gürcüstan və Azərbaycan tərəfləri arasında keçirilən görüşdən sonra məlum oldu ki, azərbaycanlı sərhədçilər məbədin divarlarındakı ikonalar onları mühafizə etmək məqsədilə götürüb. Onlar bildirdilər ki, hava şəraiti pisləşdiyindən külək və yağış ikonalara zərər vura bilərdi. Bu na görə də azərbaycanlı sərhədçilər ikonaları götürürək gürcü hemkarlarına təqdim ediblər”. T. Kupatadze azərbaycanlı sərhədçilərin məbəddən ayaqyolu kimi istifadə etməsi barədə yayılan məlumatları tezkib edib:

“Zəvvvarlar və turistlər məbəd ərazisini zibilleyirlər. Məbəd ərazisində Azərbaycan tərəfi təmizlik işləri aparıb”.

Göründüyü kimi, müxtəlif şayılər yayaraq məqsədli şəkildə iki xalq və dövlət ara-

Kesikcidag'daki təxribat Gürcüstan və Azərbaycan rəsmilərini ayaga qaldırdı

Qoruq kompleksinə giriş dayandırıldı; Bakı və Tiflisdən aranı qarışdırmaq istəyənlərə reaksiyalar verildi

sında nifaq toxumu səpmek istəyirlər. Bu proseslərin məhz indi başlaması da diq-qət çəkir. Artıq bir aya yaxındır ki, Tiflisdə fasilesiz aksiyalar davam edir və hökumətin qarşısında müxtəlif tələblər qoyulur. Bu mənada Gürcüstan hakimiyyətinin bəzi təmsilçiləri gərginliyi səngirmək üçün diqqəti başqa gərginlik ocağı ilə yayındırmağa cəhd edə bilər. Ancaq iddialar var ki, burada Bakı və Tiflisin arasını vurmağa çalışan üçüncü qüvvə var. Bu sərada ermənilərin yer almazı təbiidir. Soyadlarını gürcüləşdirmiş Gürcüstan erməniləri də aktiv rol oynaya bilərlər heç şübhəsiz. Lakin bəzi müşahidəçilər proseslərin arxasında Rusiya faktorunun dayandığını güman edir.

Hebas olunur ki, Gürcüstanı cəzalandırmaq üçün onu əsas müttəfiqindən ayırmalı fittə-fəsad törətmək isteyirlər. Lakin nə yaziq ki, Gürcüstan prezidenti başda olmaqla, ölkənin rəsmiləri mövcud vəziyyətdə düzgün mövqə sərgiləmir, hətta təxribatçıların cəzalandırılması istiqamətində gərəkəni etmirlər.

REAL sədrinin müavini Erkin Qədirli sosial şəbəkələrdəki hesabında qeyd edib ki, Keşikçidağda son bir nəçə ay ərzində baş verənlər təxribatdır: “Rusyanın təxribatına uyub strateji üstünlüyümüzü itirməmeliyik”.

“Mən Azərbaycan və gürcü xalqlarının müdrikliliyinə inanıram. Biz yüzilliklərdir ki, xeyirxah dünyada yaşayıraq”. Bunu isə Gürcüstanın keçmiş prezidenti Mixail Saakaşvili virtualaz.org-a Gür-

cüstan-Azərbaycan sərhədinin keçidiyi Keşikçidağ monastır kompleksi ətrafinda baş veren hadisələrlə bağlı danişarkən deyib.

Əksər ekspertlər bu durumda təmkinli davranışa vəzuri sayır.

Politoloq Şahin Cəfərli hesab edir ki, ne Gürcüstanın, nə də Azərbaycanın yeni bir münaqişəni qaldıracaq gücü və təqəti var: “Hər iki ölkə bir-birinə ehtiyac duyur, qarşılıqlı asılılıqları mövcudur. Bu barədə çox yazmışq, ona görə təkrarlamaq istərim. Bir məqamı da unutmaq ki, Gürcüstanda oradakı türkləri ölkədən qovmaq istəyən radikal millətçi və faşist çevrələr var. Bunların hamısı olmasa da, bir qismi şimaldan yönəldirilir və son illər İvanisvili hökumətinin Rusiya ilə yaxınlaşmasının təbii sonucu olaraq ciddi şəkildə fəallışıqlar. Əsgərlərimiz əger silahsız dəstəni atəşə tutsa və qan tökülsə, həmin çevrələrin - və daha kimlərin, özünüñ fikirleşin - çıxan arzuladığı situasiya yaranı və çox təhlükəli, zəncirvari reaksiyalar başlaya bilərdi. Demirəm ki, yüzde yüz belə olardı, amma neqativ ssenarini bir ehtimal kimi rədd etməyə əsasımız yoxdur, qıgilcımdan alov doğur. Yaranacaq xətitlikləri qəçqin dalğasını qarşılamaya hazırlıq? Bəlkə gözümüzden qəçmiş ola bilər, amma dünənki statuslarda bu ehtimalla bağlı narahatlılığı rast-

gelmədim. Göyçə, Zengəzur, Dərəleyəz, Qarabağ, Güney və sairə və ilaxır travmalar kimi, bir Borçalı, Qaraçayı travmasının da yaşaması toplumumuza daha bir ağır və sağlamaz zərər vurar. Buna qətiyyən yol vermək olmaz, ona görə də məsələyə sırf DSX-nin daxili nizamnaməsi çərçivəsində deyil, daha geniş baxmağa çalışın”.

Politoloq digər məqama da toxunub: “Əlbəttə, bu, o demək deyil ki, Azərbaycan dövləti aciz, reaksiyazış qalmalı və təxribatçı, yaxud təxribatçı məqsəd güdməsə belə, qanunazidd hərəkətləri cavabsız qoymalıdır. Nəinki zəif və kiçik Gürcüstana, yeri geləndə nəhəng və güclü Rusiyaya qarşı da irade ortaya qoyulmalıdır - özünə hörmət edən və kənardan ona hörmət edilməsini istəyen dövlət belə olmalıdır. Demək istədiyim odur ki, emosiyalarla yox, ağılla hərəkət etmək və strateji düşünmek lazımdır. Təbii ki, hamı belə düşünmək zorunda deyil, mən əsasən hakimiyyəti və hakimiyyətə iddialı olanları nəzərdə tuturam. Bu baxımdan Azərbaycan XİN-in hadisəyə ilkin reaksiyası normal və adekvatdır. Sərhədəki məsələ dünən spontan şəkildə yaranmadı, bu problem müstəqillikdən bəri var və sərhədçilər tərəfindən yox, dövlətlərarası səviyyədə həll olunmalıdır”.

Gürcüstan azərbaycanlısı və Gürcüstan parlamentinin deputati Azər Süleymanov Eurasia Diary-ə deyib ki, “Düşünürəm növbəti beş təxribat olarsa, sərhəd pozuları həbs olunmalı, bərələrində cinayət işi başlan-

Gürcüstan arasındaki münasibətləri gərginləşdirməyi hədəfleyən qüvvələr tərəfdən yaradılmış provokasiyadır: “Keşikçidağ məsəlesi aktuallaşandan bu yana mən eyni sözləri hər iki ölkənin mətbuatına verdiyim açıqlamalarda təkrar edirəm. Bu məsələdə üçüncü qüvvə aranı qızışdır. Gürcüstan və Azərbaycan arasında problem yaratmaq istəyən, bu iki dövlətin müttəfiqliyindən narahat olan qüvvələr var. Bu qüvvələr müxtəlif provokatorlar, özünü təsdiq etməye çalışan siyasi qruplardan məhərətlə istifadə edib bu

malıdır. Ermənilərə münasibətdə buraxdığımız sahvləri tekrar etməmeliyik”. Bunu isə BAXCP sədri, deputat Qüdret Həsənquliyev Moderator.az-a deyib. Bildirib ki, Gürcüstanın sonuncu xəbərdarlıq edilməlidir: “Düzungün nəticə çıxarılmasa, birtərəfli qaydada sərhəd mühafizə istehkamlarının tikintisine başlanılmalıdır”.

Son məlumatda görə, Gürcüstan öz ərazisində “Keşikçidağ” mağara-məbəd-kompleksinə girişi məhdudlaşdırıb. Turist qruplarını məbəd kompleksinə aparan bələdçilər məbədin bəzi ob-

yektlərinə girişlə bağlı problemin olduğunu bildiriblər. “Kafkazskiy uzel” belə yazıb. Bələdçi İraklı Maruqəvilinin sözlərinə görə, bu gün turistlər Voskreseniya məbədi və Çıçxituri qülləsinə gedə bilməyiblər. “Bu gün biz qalxdıq Lavraya baxdıq. Yamaça keçmək istədik, indiyədək belə olmuşdu. Təəssüf ki, indi mümkün deyil. İlk mettal hasarlanmanın başladığı yerə qədər qalxmaq mümkün kündür. Orada gürcü hərbçilər dayanırlar. Onlar dedilər ki, bizi böyük məsafəyə buraxma bilməzler, çünki belə əmr verilib”, - “Interpressnyus” Maruqəvilinin sözlərindən sitat getirib.

Onun məlumatına görə, azərbaycanlı sərhədçilərin məbeddən çıxardıqları ikonalar gürcü sərhədçilərə verilib. “Turan”ın məlumatına görə, bələdçilər Gürcüstan DİN-e müraciət edərək David Qareci tərəfindən danışqlar barədə turist nümayəndələrinin məlumatlandırılmasını xahiş ediblər. Bugünkü toplantıda Bələdçilər Assosiasiyanın üzvləri və turizm şirkətlərinin əməkdaşları eskalasiyaya yol verməmək üçün məbəd kompleksinə səfərləri dayandırmaq barədə razılığa gəliblər. Bələdçi Rusudan Cəparidə bildirib. “Biz ölkədə sabitliyin pozulmasına maraqlı deyilik, problem diplomatik yolla həll olunmalıdır”, “Perviy kanal” onun sözlərindən sitat gətirib.

Rəsmi Bakı prosesləri həssaslıqla izləyir və Gürcüstan XİN-in açıqlaması ilə tanışdır. Lakin hələlik Azərbaycan XİN Tiflisə ünvanlaşdırılmış notasına cavab almayıb. Bu barədə nazirliyin mətbuat xidmetindən “Yeni Müsavat”a bildirildi.

□ E.PASASOV,
“Yeni Müsavat”

Müsavatçı xanımın dənizdə batan oğlunun meyiti tapıldı

Xəzər dənizində iki gün evvəl batan 32 yaşlı kişinin meyiti tapıldı. Fövgəladə Hallar Nazirliyindən (FHN) "Report" a verilən məlumatə görə, iyulun 14-də Bakı şəhərinin Sabunçu rayonu, Bilgəh qəsəbəsində, dənizdə, qeyri-çimərlilik (nəzəretsiz) ərazidə batlığı ehtimal olunan 1987-ci il təvəllüdü Rəsulzadə İlham Tofiq oğlunun axtarışları başa çatıb.

İ.Rəsulzadənin meyiti Kicikhecmi Gəmilərə Nəzarət və Sularda Xilasetmə Dövlət Xidmətinin dalğıcı-axtarış qrupu tərəfindən tapılaraq sudan çıxarılb və aidiyəti üzrə təhvil verilib.

Qeyd edək ki, İ.Rəsulzadə Müsavat Partiyasının üzvü Ləzər Məmmədlinin oğludur. İlham Rəsulzadə tədbirlərin təşkili və səhənə avadanlıqlarının quraşdırılması üzrə ixtisaslaşan şirkətdə çalışmış. Səs mühəndisi olan İlham bir neçə il əvvəl ailə həyatı qurub və 1 övladı qalıb. O, yaxın günlərdə ikinci dəfə ata olacaqmış.

Polis metroda siqaret çəkən şəxsi tapdı

Bəki metrosundan istifadə qaydalarını pozaraq və qonda siqaret çökənin kimliyi məlum olub. Bu barədə Daxili İşlər Nazirliyindən məlumat verilib.

DİN və Bakı Şəhər Baş Polis İdarəsi rəhbərliyinin göstərişi əsasında metropolitendə polis şöbəsi eməkdaşları tərəfindən keçirilən axtarış tədbirləri nticəsində videogörüntülərdəki şəxsin əvvəller məhkum olmuş Sabunçu rayon sakini Fərəcullayev Ceyhun Vaqif oğlu olduğu müəyyən edilib.

Həmin görüntülərin isə 15 iyul 2019-cu il tarixində "25 May" - "Həzi Aslanov" stansiyaları arasında hərəkət edən vagonda ləntə alındığı məlum olub. Metropolitendə istifadə qaydalarını pozan şəxs saxlanaraq şöbəyə getirilib və o, töretdiyi əməli etiraf edərək səmimi peşman olduğunu bildirib.

Faktla bağlı Ceyhun Fərəcullayev barəsində Polis Şöbəsində İnzibati Xətalar Məcəlləsinin 306.4 - metropolitendən istifadə qaydalarının pozulması, keçidlərde və platformalarda, vagonlarda siqaret çəkmə maddəsi ilə protokol tərtib edilib və o, cərimə edilib.

Daxili İşlər Nazirliyi vətəndaşlara müraciət edərək bildirir ki, stansiya ərazilərində olan zaman qarşılaşdıqları qanun pozuntuları və digər xoşagəlməz hallar barədə istənilən vaxt Bakı Metropolitenində Polis Şöbəsinə dərhal məlumat versinlər.

Zaqatalada xüsusi əməliyyat: 9 ton narkotik ələ keçirildi

Zaqatalada rayonunda 9 ton narkotik bitki məhv edilib. Bu barədə Daxili İşlər Nazirliyinin mətbuat xidmətinin Şəki regional qrupundan məlumat verilib. Zaqatala Rayon Polis Şöbəsi və Dövlət Sərhəd Xidmətinin eməkdaşları tərəfindən birgə keçirilən əməliyyat-axtarış və profilaktiki tədbirlər nticəsində yabanı halda biten ümumi çəkisi 9 ton olan 6000 ədəd narkotik tərkibli çətənlər aşkar edilib.

Həmin narkotik tərkibli bitkilər kökündən çıxarılb, yandırılaq məhv edilib.

Faktla bağlı RPŞ-də araşdırma aparılır.

Gürcüstana qızıl keçirən azərbaycanlılar tutuldu

Gürcüstana gömrük nəzarətindən gizlədilmiş qızıl əşyalar keçirməyə cəhd edən yerli və acnəbi vətəndaşlar saxlanılıb. "Report"un yerli bürosu xəbər verir ki, bu barədə Gürcüstan Maliyyə Nazirliyinin Xidməti məlumat yayıb.

Son günlər "Qırmızı körpü" və "Sarpi" gömrük-keçid məntəqələrində saxlanılan Gürcüstan, Azərbaycan və Ukrayna vətəndaşlarının üzərinə və el yüklərinə baxış zamanı bayan edilməmiş və ümumi çəkisi 914,29 qram olan qızıl əşyalar aşkar olunub.

Zinət əşyalarının ümumi dəyəri 70,156.74 lari təşkil edib.

İki vətəndaşa qarşı 24,080.48 lari məbləğində cərimə sanksiyası tətbiq olunub. Digər vətəndaşın qanunsuz əməli ilə bağlı materialları Maliyyə Nazirliyinin İstintaq Xidmətinə göndərilib.

Nüfuzlu slavyan "qanuni oğru" 54 yaşlı Oleq Sişkanov Rusiya Federal Təhlükəsizlik Xidmətinin eməkdaşları tərəfindən həbs olunub. Avtoritet Moskva vilayətinin Ramensk rayonunun Popovka kəndində - özünə məxsus evdə saxlanılıb. Sişkanov 2 ay müddətində azadlıqdan məhrum edilib. Bu barədə Basman rayon məhkəməsindən bildirilib. O, özünü günahsız hesab etdiyini və ittihəmin mahiyyətimi anlamadığını deyib.

Oleq Sişkanov 1964-cü ilin 19 iyulunda Remelskide anadan olub. Kriminal aləmdə "Şişkan" və ya "Şişkan Remelski" ləqəbi ilə tanınır.

Məlumdur ki, Rusiya kriminalının əsas siması olan Zaxari Kalaşov ("Şakro Molodoy") məhkəmənin hökmü ilə 9 il 10 ay müddətinə azadlıqdan məhrum edilib.

Bu səbəbdən də uzun müddət idi ki, Kalaşovu kimi əvəz edəcəyi geniş müzakirə mövzusu idi.

"Qanuni oğru"ların "nömrə 1" statusunu Oleq Sişkanova həvalə edilməsinə razılışlığı bildirilirdi. "Şakro"nın hökmü elan edildikdən sonra "Şişkan"ın namizədiyinin təsdiq-lənməsi üçün video konfrans keçirildi. Video konfransla slavyan qruplaşmasının ən nüfuzlu üzvlərindən hesab olunan Aleksey Petrov və Sergey Aksyonov qatılıb. "Şişkan" üçün rəyi soruşulanlardan biri də "Mişa Lujnetski" kimi tanınan "qanuni oğru" Mihail Voevodina olub. O da gah Moskvada, gah da İsveçrədə yaşayır. "Şişkan" üçün səs vərənlərdən biri də "Şakro"nın boşalmış kreslosuna ən real namizəd olan "Tyurik" ləqəbli Vladimir Tyurin olub. "Şişkan"la bağlı rəy bildirənlər sırasında Andrey Miroyedov ("Mirç"), Salva və David Ozmanov da olub. David Ozmanov "Şakro"nın qohumudur və bu səbəbdən onun da "dobro"su ehəmiyyətli olub.

"Şişkan"ın "parlaması" Rusiyada "qanuni oğru"lara qarşı mübarizənin sərtleşdiyi vaxta təsadüf etdi ki, bu da onun tezliklə həbs edilə biləcəyi ehtimalını yaradırdı. Məlumdur ki, Rusiya prezidenti Vladimir Putin müteşəkkil cinayətkar qrupların liderləri barəsində ceza tədbirlərinin sərtleştirilməsi haqda qanun imzalayıb.

Cinayət Məcəlləsinin 210-cu maddəsinə əlavə edilən qanunun əsas mahiyyəti bundan ibarətdir ki, "qanuni oğru" kimi tanınan şəxslərin bu statuslarını etiraf etməsi onların həbsi üçün yetərli əsasdır. Bu maddənin sanksiyası 15 il həbs cəzası nəzərdə tutur. Bu səbəbdən indi Rusiyada "qanuni oğru"lara qarşı ciddi mübarizə gedir və "Şiş-

///Şişkan/// in həbsinin ///Qulı/// yə nə dəxli?

Oleq Sişkanov kriminal aləmdə "nömrə 1" olsa da, o, daha çox slavyan qruplaşmasının lideri kimi qəbul edilirdi və...

mayəyə götürüb və "qanuni oğru" adı verib. Taclandırma mərasimində ona "Oleq Remelski" ləqəbi verilib, amma kriminal aləm onu əbədi olaraq "Şişkan" adlandırıb.

Rusiya mənbələri yazır ki, "Şişkan"ın təkəcə yeni qanuni pozmaqdə deyil, Ramensk rayon deputati Tatyana Sidorova və onun ailəsinin 3 üzvünün sifarişli qətlində də ittihəm edə bilerlər. Hadisə 2012-ci ilde baş verib. Deputat Sidorovanın və ailə üzvlərinin cəsidi bu günü kimi də tapılmayıb. Deputat "Şişkan"ın biznes şərəki olub. Uzun illərin əməkdaşlığına baxmayaraq "Şişkan"la deputat arasında bir müddət sonra narazılıq yaranıb. İddia olunur ki, bu qətlərde "Şişkan"ın əli var.

Onu da qeyd edək ki, bəzi mənbələr "Şişkan"ı azərbaycanlı "qanuni oğru" Nadir Selivonun ("Lotu Qulı") düşməni kimi təqdim edirlər. Bəzi yerli saytlar "Şişkan"ın "Şakro"nın yerini tutmasını hələ o zaman da "Qul"ın məğlubiyyəti kimi izah edirdilər ki, bu da doğru yanaşma deyildi. Çünkü "Şişkan" "nömrə 1" olsa da, o, daha çox slavyan qruplaşmasının lideri kimi qəbul edilirdi. "Qul"ın mövqeyinə gəlincə, iddia olunurdu ki, o, kriminal aləmdə "kral"ı, "daha doğrusu, "bütün bossların bosu"na ehtiyac olmadığını düşünür. "Qul"ın fikrincə, bütün "qanuni oğru"lar özünü eyni seviyyədə "qardaş kimi" aparmalıdır.

□ ORXAN,
"Yeni Müsavat"

KIVDF

www.kivdf.gov.az

Ermənistan-Azərbaycan,
Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında
həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması,
Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin müdafiə edilməsi

Bu yaxınlarda ABŞ Kongresində işgalçi Ermənistən və Qarabağdakı qondarma rejimin maraqlarını özündə ehtiva edən sonədin qəbul olunması təbii olaraq Azərbaycanda nə razılıqla və narahatlıqla qarşılıanıb. Söhbət Nümayəndələr Palatası xarici əlaqələr komitesinin üzvü, ermənipərəst konqresmen Bred Shermanin iyunun 25-də Azərbaycanın hücum imkanlarını gücləndirməsinə mane ola biləcək bir dəyişiklik təqdim etməsindən gedir.

Xəber verildiyi kimi, təşbbüs Bakının Xankəndində yerləşən hava limanına uçaq mülki aviasiya vasitələrinə daim təhlükə törətməsinin qarşısını almağı hədəfləyir. Belə ki, dəyişiklik qəbul ediləcəyi halda, ABŞ-in Azerbaycana Xankəndinə qanunsuz uçan mülki təyyarələri vura biləcək silah satmasına qadağası qoyulacaq. Moderator.az-in əldə etdiyi yeni xəbərə görə, iyulun 12-də Nümayəndələr Palatasının müvafiq komitəsi toplanaraq sözügedən təklifi müzakire edib. ABŞ-daki Ermənistən Milli Komitəsinin (ANCA) yaydığı məlumatda deyilir ki, 2020-ci il üçün Milli Müdafiəni tənzimləyən qanuna bəhs edilən dəyişiklik təklif olunub. Həmin təklif erməni məsələləri üzrə konqresmen həmsədrler Frank Pallone, Ceki Spayer, vitse-prezident Adam Schiff tərəfindən dəstəklənib. Bu minvalla qanuna Xankəndindəki hava limanına mülki təyyarələrin enib-qalxmasına şərait yaradacaq dəyişiklik lehinə 234, eleyhinə 194 səs verilməklə qəbul edilib.

Ermənipərəst konqresi men Bred Şerman dəstəyə görə həmkarlarına təşəkkür edərək deyib: "Artsax"ın siyasi statusuna necə yanaşmamızdan asılı olmayaraq, mülki bir təyyarənin qəzaya düşmə təhlükəsi qəbul edilməzdır. Bu qorxunc davranışında azərbaycanlıları dəstəkləmədikləri üçün həmkarlarına minnətdarlığımı bildirirəm".

Xatırladaq ki, bundan önce ABŞ Konqresi Dağlıq Qarabağda ateşkəs rejiminin möhkəmləndirilməsi ilə bağlı təklif olunan düzəlişi də qəbul edib. Respublikaçı konqresmen Cudi Çunun təklif etdiyi düzəlisler temas xəttindən snay-nin işinin nəticəsidir. Amma bütün bunlar ədalət tərəfdarı olduğunu bəyan edən ABŞ dövlətinin adına yazılın qərarlardır.

Xatırladaq ki, ABŞ nə Gürcüstan, nə Moldova, nə də Ukraynadakı separatçılara bir hər hansı vərdum göstər-

ABŞ Kongresindeki Ermeni Pörestler

nege durdurma - tekli

Fransadakı məğlubiyyətdən sonra erməni diasporu ABŞ-dan Azərbaycana "zərbə" endirməyə çalışır; eks-nazir təklif verdi; **politoloq**: "Azərbaycanın xarici ölkələrdə öz haqlılığını ortaya qoyub onu qəbul etdirmək üçün imkanları genişdir"

mir, eksesinə, Rusiyarı daim təhdid edir ki, separatçılara dəstəyinə son qoysun və ərazilər işğaldan azad edilsin. Üstəlik, bu günlərdə Ukraynaya silah yardımı ilə bağlı qərar da verilib. Lakin Azərbaycana gəldikdə, fərqli davranış sərgilənir - baxmayaraq ki, ABŞ bu problemin tənzimlənməsində vasitəçi dövlətlərden biridir. Onu da qeyd edək ki, ATƏT Parlament Assambleyasının bu günlərdə Luksemburqda keçirilən 28-ci illik sessiyasında qəbul edilən Yekun Deklarasiyada Azərbaycanın təklifləri nəzərə alınıb. Qəbul olunan bə-

Qeyd edək ki, digər həmsədr Fransa son zamanlar yol verilmiş nöqsanların aradan qaldırılması istiqamətində adımlar atmaqla erməniləri pərvəziyyətine salmış oldu. Belə ki, Fransa məhkəmələri ölkənin ayrı-ayrı şəhərlərinin rehbərliyinin Dağlıq Qarabağdakı qondarma qurum temsilçiləri ilə imzaladığı müqaviləni leğv etməklə Ermenistana zərbə vurdu. Ancaq təbii ki, bu nəticə Azərbaycan dövlətinin və diasporunun fəaliyyəti neticəsində eldə olundu. Bu mənada analoji fəaliyyətin ABŞ-da da göstərilməsi yalnız işin xeyrine olardı.

yannamənin 22-ci maddəsin-də yer alan müddəə maddə-de nəzərdə tutulur ki, Azərbaycan, Gürcüstan, Ukrayna ve Moldova ərazisində olan münaqışlərə eyni prizmdan yanaşılmalıdır.

Bu, bir ilkdir! ATƏT PA-da-ki Azərbaycan nümayənde heyətinin rehbəri, Milli Məclisin sədr müavini Bahar Muradova da bildirdi ki, sənəd dərhal Parlament Assambleyası-nın Nazirlər Surasına təqdim

Sabiq xarici işlər naziri Tofiq Zülfüqarov sosial şəbəkə-dəki şəxsi sehifəsində maraqlı tekliflə çıxış edib. Diplomat bildirib ki, Fransadakı uğursuluqlardan sonra ABŞ-dakı erməni diasporu "Azərbaycana zərbə" endirməyə cəhd göstərir. ABŞ Konqresindəki erməni yanlışların fealiyyətindən bəhs edən sabiq nazir hesab edir ki, Azərbaycan bir neçə milyon dollar xərcləməkə vəziyyəti öz xevrinə dəvise biler.

nin Nazirin Şurasına təqdim olunur ve qurum bundan sonra həmin sənədə istinad edəcək. Deməli, bu sənədə əsasən, Dağılıq Qarabağ və ətrafındakı 7 rayon da Azərbaycan ərazisi kimi göstərilir. Hətta 7 rayonun adları da sadalanır. ABŞ Konqresinin ATƏT PA-dakı bu qərarı da görməzden gəlməci ənlaşılan deyil.

rabağ Azərbaycan torpaqlarıdır və istər-istəməz ağıl başında olan adamlar qəbul edirlər ki, bu ərazi işgal olunub və burada yaşayan əhalil öz doğmalarından qovulub. Biz 1 milyon deyirik, amma beynəlxalq aləm bunu 758 min deyir. Qoyulmuş desinlər, əsas odur ki, bu təcavüz dolayısı ilə də olsa, qəbul olunur. Azərbaycanın öz torpaqlarını azad etmək hüququ olduğunu da çox gözəl bilir-lər”.

Q.Çaxmaqlı qeyd etdi ki, erməni lobbisinin ABŞ-da hər fürsətdə Azərbaycana qarşı təxribatlarını davam etdirəcəyi məlumdur: "Amma amerikalılar üçün kontur-argumentlər də olmamış deyil. Amerika ni-yə Azərbaycana silah satmır? Yalnız o silahların Dağlıq Qarabağda erməni əhaliyə qarşı istifadə ediləcəyi əndişəsi içinde olduğuna görəmi? Bu məsəlenin kökündə başqa faktorlar da rol oynamışdır. Ermənilər və onların lobbisi son illerde buna taktikəni seçdilər ki, Dağlıq Qarabağı müstəqil dövlət kimi qəbul elətdirsindən. Eynilə 1915 olaylarını "soyqırım" olaraq qəbul eletdirmək siyasetini aparmağa başladılar. Təsir imkanları güclü olan bəzi ölkələrdə buna nail oldular. Amma bu, hər yerde xoş və ədalətli qarşılıanmadı. Çünkü məsələ məhkəməyə daşınan kimi, haqları olaraq bu torpaqların beynəlxalq sənədlərə görə Azərbaycana aid olduğu zərər edildi.

Harada bunun üzerine gedilib-
sə, Azərbaycan ermənilər üzə-
rində zəfər çalıb və bu iş, zən-
nimcə, davam etdirilməli, üstə-
lik, burada yaşanan Xocalı fa-
ciəsi də diqqət mərkəzine da-
şınmalıdır. Dediymə odur ki, biz
haqlı tərəfik. Nə qədər "ikili
standartlar"la yanaşılsada, dem-
okratik oluşumlarda ədalət
deyilən bir prinsip var və o, hər
zaman bizim xeyrimizə işləyə-
cək. Yeter ki, bizim xaricdə
olan səfirliklərimiz, təmsilçi or-
qanları, Azərbaycan təşkilatları
hüquqi müstəvidə bir az
aktiv olsunlar".

Bu yerde xatırladəq ki, ABŞ Konqresinin Azərbaycana qarşı "907-ci düzəlişi" 1992-ci ilin oktyabrında qəbul edilib. Keçmiş sovet respublikalarına dövlət yardımını tənzimləyən "Azadlığın Dəstəyi Aktı" adlı qanunun tətbiqi 2002-ci ildən ABŞ prezidenti tərəfindən dayandırılsa da, tam ləğv edilməyib. Bu cür ikili yanaşma isə istər-istəməz ABŞ-Azərbaycan münasibətlərinə xələl getirir, dünyanın supergücünün imicinə zərbə vurur. Azərbaycan antiterror əməliyyatlarında ABŞ-ın yanında yer alıb, lakin Ermənistən ABŞ-ın iradəsinə zidd olaraq Rusiya ilə birgə Suriyadakı proseslərdə iştirak qərarını verdi. Lakin bütün bunların qarşılığında ABŞ Konqresi işgalçıya dəstək verməkdədir.

Türkiyənin Rusiyadan aldığı S-400 hava hücumundan müdafiə sistemlerinin tohvil-təslim prosesi davam edir. Xatırlada ki, S-400 sistemlerinin detallarının Türkiyəye göndərilməsi prosesi ötən həftə başlayıb. Türkiyəli mütəxəssislər görə, ilkin olaraq Türkiyəyə təyyarə ilə göndərilənlər radar, idarəetmə mərkəzi, yükləmə qurğusu və atəş açan qurğulardır. 120 ədəd raket isə Türkiyəyə gəmi vasitəsilə göndəriləcək.

Qeyd edək ki, 2017-ci ildə Türkiye və Rusiya hökumətləri arasında əldə olunmuş anlaşmaya əsasən, Rusiya Türkiyəyə 2 HHM donanması, yəni 4 S-400 batareyası verecek. 4 batareyada 8 atəş qurğusu və 128 ədəd mərmər-raket olacaq. Anlaşmanın dəyəri 2,5 milyard dollar. 2007-ci ildən Rusiya ordusunun inventarına daxil edilən S-400 HHM sistemləri 600 km ümumi izləmə məsafəsi, 400 km aktiv izləmə və hədəfə alma imkanına malik olan, 250-400 km mesafədə təyyarələri, 40-60 km məsafədə isə ballistik raketləri 27 km hündürlüyə qədər vurmaq imkanına malik modern silah hesab olunur.

Ehtimal olunur ki, S-400 batareyalarından biri Ankara ətrafında, ikinci İstanbulda, biri Malatyada, 4-cüsü isə Aralıq dənizi sahilində, Kipr adasını izləyə biləcək bölgədə yerləşdiriləcək.

İndi isə əsas sual ondan ibarətdir ki, Türkiye bu sistemləri hansı düşmənə qarşı alıb? Yeni S-400 Türkiyəni hansı ölkədən qoruyacaq? Qeyd edək ki, Türkiye prezidenti Recep Tayyib Erdoğan media nümayəndələri ilə görüşdə S-400 zenit qurğularının alınmasının savaş hazırlığı olmadığını deyib. Sitat: "Biz S-400-ləri alaraq savaşa hazırlaşmırıq. Sülhü və öz təhlükəsizliyimizi təminatına almağa çalışıq".

Erdoğan deyib ki, S-400 almaqdə əsas məqsəd Türkiyənin öz sərhədləri daxilində və regional sülhü qorumaqdır. Eyni zamanda yerli müdafiə sənayesinin gücləndirilməsinin əsas məqsədi də budur. O, gələn ilə qədər Türkiyənin müdafiə sənayesi sayəsində ciddi uğurlarını nümayiş etdirdəcəyi

Türkiyəyə təhlükə ən çox hansı ölkə(lər)dəndir?

Ankaranın yeni hava hücumundan müdafiə gücünün əhəmiyyəti barədə qeydlər

strateji obyektlərin terror hücumlarından qorunmasından əhəmiyyətli vasitədir.

Xatırlada ki, Türkiyənin özünən hava hücumundan müdafiə sistemleri olmayıb. Daha əvvəl NATO radarları, hemçinin Suriya münaqişəsi zamanı cənub sərhədlərində NATO ölkələrinə məxsus bir neçə dəqiqə ərzində edə bilir. Üstəlik, güclü HHM silahları olan ölkələrin sərhədlərini pozmağa cəsarət edən az olur. Təbii ki, savaş zamanı həcum edən ölkələr HMM gücünü də nəzərə alır və ilk hədəflərdən biri də HHM-lər olur. Bundan başqa, S-400 kimi silahlar mümkin provokasiyaların qarşısının alınması, sərhəd pozulması ilə yanaşı provokativ hücumlar, sərhəd raket atılması,

aliyyət göstərib. Türkiye 2015-ci ildə sərhəddə Rusiya məxsus bombardmançı təyyarə vurulduğandan sonra hava hücumundan müdafiə sistemləri alınması gündəmə gelib.

2016-ci il 15 iyul hadisələrindən sonra Türkiyənin NATO ölkələri ilə münasibətləri daha da soyuqlaşır. Bu zaman artıq Türkiye bir neçə ölkə ilə HHM sistemi almaqla bağlı danışqlar aparır. 2015-ci ildə Çinle HHM sistemi alınması anlaşması imzalansa da, sonradan bu anlaşma da ləğv olunub. Yalnız 2016-ci ildən sonra Rusiya ilə danışqlar başlayıb ve 2017-ci ildə Türkiye və Rusiya

arasında S-400 HHM sistemlərinin alınması ilə bağlı müqavilə bağlanıb.

Ancaq Vaşington Türkiyənin NATO ölkəsi olaraq Rusiyanın bütün ərazilərini qorumaq üçün yetərli deyil. Ancaq paylaşmadan da belə anlaşıllı ki, S-400-lər əsasən dərəcədən təhdid olunan bölgədə, yəni paytaxt Ankarada, İstanbulda və Aralıq dənizi sahilində, Şimali Kiprə aradakı ərazilini izləmək üçün qurulacaq. 4-cü batareyanın Malatya qurulması ilə bağlı iddialar olsa da, onun yeri hələ tam məyyənləşməyib. Belə anlaşıllı ki, Ankara S-400-ləri ən çox təxribat və sərhəd pozucusuగözlənilən bölgələrə yerləşdirir...

□ Kənan RÖVŞƏNOĞLU,
"Yeni Müsavat"

ABŞ-da miqrantlarla bağlı yeni qərar: azərbaycanlılara təhlükə...

Okeanın o tayında yaşayan soydaşlarımızın sözlərinə görə, sıginacaq şərtləri ağırlaşır

ABŞ-in Miqrasiya və Sərhədlərin Mühafizəsi Briqadası (ICE) ölkədəki qeyri-qanuni miqrantlara qarşı basqınlarla başlayıb.

Amerikanın xəber agentliyi CNN-e müsahibə verən səlahiyyətli şəxslərdən biri briqadanın 2 min qeyri-qanuni miqranti hədəf alacağını bildirib.

Basqınların Atlanta, Baltimor, Çikaqo, Denver, Hyouston, Los Angeles, Mayami, Nyu-York və San Fransiskoda ki miqrantlara qarşı ediləcəyini bildirən qurumun səlahiyyətisi, Nyu-Orleansdakı basqınların isə həmin ərazidə fəaliyyətə olan "Barry" firtinasına görə təxirə salındığını deyib.

ABŞ Vətəndaşlıq və Miqrasiya Xidmətinin rehbərlərindən C. Ken usaqların valideynlərdən ayrılb-ayrılmayacağı istiqamətindəki bir suala isə "Basqınların hədəfinə ailələr devar" demək kifayətlənib.

Yada salaq ki, ötən ay ABŞ prezidenti Donald Trump "ICE"-yə deportasiya əmri verilmiş hər kəsin bazar günündən etibarən təxliyə edilməsi istiqamətində göstəriş vermişdi. La-

kin o, daha sonra demokratların etirazını nəzərə alaraq bu qərarın iki həftə sonra icra edilməsini istəmişdi.

Böyük şəhərlərin merlərinin ekseriyəti demokrat oldu-

ğu üçün onlar yerli rəsmiləri federal immiqrasiya rəsmiləri ilə əməkdaşlıq etməməyə çağırır.

"The New York Times"

reydlər barədə məlumat veren ilk mətbuat orqanıdır. Qəzet

məhkəmələr işlərini yüngüləşdirmək üçün müraciətləri digər ştatların məhkəmələrinə göndərəcəklər. Ümumilikdə ABŞ prezidentinin rasist bəyanatlarına baxmayaraq, burada miqrantlara qarşı xüsusi, sərt bir davranış müşahidə olunmur".

Azərbaycanlı miqrantların ABŞ-da iş tapmaları məsələsinə gelincə isə A. Səfərləri aşağıdakılardır: "Avropadan fərqli olaraq, ABŞ-da miqrantlara heç bir maddi yardım verilmir. Burada dövlətə müraciət edən şəxslər bir müddətə təhlükə minimum səviyyədədir. Miqrantlara qarşı tezyiqi dövlətə hansısa bir status üçün müraciət edənlərin məsələsində görmək mümkündür. Yeni əvvəlki kimi mülayim dəyillər, dəha sərt araşdırımlar edirlər. Şərtləri ağırlaşdırırlar. Müraciət edənlərin sayı çox olduğundan növbədə gözləmə müddəti də uzanıb. Hətta yeni çıxarılan qərara görə,

□ Əli RAİS,
"Yeni Müsavat"

12 iyuldan etibarən S-400 zenith raket komplekslərinin parçaları Ankara'ya getirilir. Dünya mediasında bu raketlər və onların gələcəkdə necə tətbiq olunacağı məsələsi artıq bir neçə gündür ki, gündəm müzakirələrində düşmür. Məlumatlara görə, S-400 sistemində istifadə olunan en güclü raket təxminən saatda 17 min kilometr sürətə çata bilir. Bu, sərnişin təyyarəsinin sürətinin 22 qatına bərabərdir.

S-400-lər aerodinamik təyyarələr və idarə olunan raketlər kimi düşmən hədəflərini 400 kilometr mənzildə təqib edərək 250 kilometr məsafədə məhv etmə imkanlarına sahibdir. Səsden 5-8 dəfə artıq sürelə hərəkət edən ballistik raketləri məhv etmək potensialı isə 60 kilometrdir. Hava vura bileyə hədəflərin yüksəklik həddi 27 min metrdir.

Sistemin radarı eyni anda 300 hədəfi təqib etmək xüsusiyyətinə malikdir. Bataryaların rakətlərinin sayına görə 36 hədəfə eyni anda atış açı bilir. Tamamilə mobil olan sistem atış vəziyyətine 5 dəqiqə kimi qısa vaxtda getirilir.

Dünya mediasında son günler müzakirə edilən məsələ təkcə S-400-lər deyil, həm də onları Ankara'ya getirən "div təyyarələr"dir. Rakətləri getirən Rusyanın "İlyusin 76" və "AN-124" yük təyyarələri haqqında "Yeni Müsavat" kiçik araştırma edib və heyətamız faktlar ortaya çıxıb.

S-400-lərin Ankara'ya getirilməsi ilə bağlı hazırlanan videomateriallardan da görünür ki, uçaqlar endikdən sonra içərisindən iri yük maşınları, herbi maşınlar çıxır. Ona görə də artıq bu uçaqların adını yuxarıda da qeyd etdiyimiz kimi, "div uçaqlar" deyə qeyd edənlər devar.

"Antonov-124" dünyanın ikinci en böyük yük təyyarəsi hesab edilir və bu sıralamada ikinci yeri tutur. Birinci yerdə isə "Antonov-225" dayanır ki, bu haqda da aşağıda qısa məlumat verəcəyik. Təyyarə ikinci

S-400-ləri Ankara'ya getirən təyyarələrlə bağlı ilginç faktlar

"Antonov-124" 150 tona qədər yük daşıya bilir

Dünya müharibəsindən dərhal sonra, o zaman Ukraynanın bir parçası olan Kiyev şəhərində hazırlanıb. Kiyevdə fəaliyyət etibarən istifadə edilən "Antonov" "soyuq mühərribə" dönen-

mində herbi ehtiyacları qarşılaşmaq üçün sovet hökümətinin ən önemli təyyarəlarından biri olub. "Antonov" 1980-ci illerde "Antonov-124" modeli ilə gündəmə gəlib. Yeni bu gün haqqında danışığımız və S-400-lərin də daşınmasında istifadə edilən təyyarələrin istehsal tarixi 1980-ci illərə gedib çıxır. Bu modelə artıq herbi ləvazimatların daşınması halları daha da genişlənib və model dünyada məşhurlaşmağa başlayıb. Bu təyyarə ilə yük maşınları, avadanlıqlar, helikopterler, peykler və əsgərlər daxil olmaqla, böyük yüklerin uzunmüddətli çatdırılması nəzərdə tutulub. Bu günə qədər "Antonov 124"lə daşınan yükleri digər uçaqlarla aparmaq müm-

böyük maraq göstərilmişdi. Bu təyyarələrin ən böyük avantajlarından biri də yüklerin boşaldılmasının olduqca asan olmasıdır. Bu, S-400-lərin getirilməsi zamanı da müşahidə olundu. Yuxarıda da qeyd etdiyimiz kimi, dünyanın ən böyük təyyarəsi "AN-124" deyil. Bu modelin üzərində hazırlanmış "Antonov 225" modelidir. Kənardan da baxıqda iki model bir-birinə çox bənzəyir. Lakin yük daşma gücü və iriliyi baxımından "Antonov-225" daha inkişaf etdirilib. "Antonov-124"ün texniki göstəricilərini də bilmək məramıqlı olar. Belə ki, bu təyyarələrin çəkisi 402 tondur. Maksimum yük ilə ulaşımı 4500 kilometrdir. Maksimal uğuş süresi isə saatda 865 kilometrdir. 150

"Antonov-124"dən fərqli olaraq dünyada da populyardır. Adice bir faktı qeyd edək ki, "Antonov-124" bu günə qədər 55 ədəd istehsal edildiyi halda, "İlyusin-76"dan 960 ədəd istehsal olunub. Daşkənddəki "İlyusin" fabrikında hələ də istehsal prosesi davam etməkdədir. Təyyarənin qanadının uzunluğu 14.6 metr, uzunluğu 11.6 metrdir. Quyruğunda silah və ya snayper yerləşdirmək üçün iki yer var. Silah avadanlıqları xüsusiylə də tanklara qarşı çox təsirlidir. 1941-43-cü illərdə sovetlərin almanın üzündə qazandıqları qələbələrdə "İlyusin" təyyarələrinin də rolü böyük olub. Stalin bu təyyarələr barəsində deyib ki, "İlyusin" havaya da çörək qədər lazımlıdır.

□ Əli RAİS,
"Yeni Müsavat"

Jirinovskinin gerçəkləşən proqnozuna Bakıdan reaksiya

Ekspert: "Unutmayaq ki, Jirinovski də Putin kimi kəşfiyyatçı olub"

S-400 zenith raket komplekslərinin Türkiyəyə gəlisiindən sonra Rusiya-Türkiyə münasibətlərinin gələcəyinə dair müxtəlif proqnozlar verilməyə başlayıb. Bu proqnozlar arasında daha çox diqqət cəlb edən Rusiya Liberal Demokrat Partiyasının lideri Vladimir Jirinovskinin bir neçə il öncə səsləndirdiyi ifadələr olub. Belə ki, Jirinovskinin Türkiyə-Rusiya yaxınlaşması ilə bağlı bir neçə il öncə səsləndirdiyi ifadələri yenidən gündəmənə jurnalist Dmitri Smirnov öz Twitter səhifəsində göstərib. Smirnov Jirinovskinin çıxışının 2016-ci ilə aid olduğunu və burada onun Türkiyənin Rusiyaya Belarus, Qırğızistan və hətta Ermənistandan da yaxın olacağını dediyini bildirib. Qeyd edib ki, cəmi üç il keçib, amma Jirinovskinin sözləri artıq qeyri-real görülmür.

Qeyd edək ki, həmin çıxişində V. Jirinovski həmçinin Türkiyənin NATO-dan çıxacağını və Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatı ilə Gəmrük İttifaqına üzv olacağının məsələsini mümkün olub-olmayacağı sualını gündəmə getirir. Ümumiyyətə, Rusiya-Türkiyə yaxınlaşması haraya qədər inkişaf edə bilər?

Politoloq Əhəd Məmmədi "Yeni Müsavat" a bildirdi ki, Vladimir Jirinovski həmçinin Türkiyə-Rusiya münasibətlərinin səviyyəsinə uyğun açıq-

lamalar verir. Türkiyə-Rusiya münasibətləri yaxşı olanda fərqli, pis olanda bunun əksinə çıxışlar edir: "Jirinovski təlxək də olsa ağılli təlxəkdir. Ümumiyyətə, hökmdarların təlxəkləri həmisi ağılli olub. Unutmayaq ki, Jirinovski də

Putin kimi kəşfiyyatçı olub. O, illərlə Türkiyədə işləyib. Türk dili, mədəniyyəti, mentaliteti ve tarixini bilir. Jirinovskinin proqnozları rus dövlət siyasetinin strategiyasından xəber verir. S-400-lər həqiqətən Türkiyə ilə Rusiyani yaxınlaş-

müşahidəci statusda üzv olub: "Türkiyə-Rusiya münasibətləri yaxınlaşdıqca Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatı və Gəmrük İttifaqına daxil ola bilər. Bu baxır Türkiye-Rusiya münasibətlərinin yaxınlaşmaq səviyyəsinə və Amerikanın buna müqavimətinə. Unutmayaq ki, Amerikanın Türkiye'ye təsir riçaqları hələ de durur. Amerikanın bütün dünyaya təsir riçaqları durur. Dünya kimi Türkiye də bunulla hesablaşmağa məcburdur. Ərdoğan Türkiyədə, Putin də Rusiyada hakimiyyətdə oluduları müddətdə qardaş olkəmizlə, qonşumuzdakı dövlət bir-birlərinə imkan daxilində yaxınlaşacaq. Bu yaxınlaşmadan Azərbaycan da istifadə etməyi bacarmalıdır. Ötən əsrin əvvəllerində Türkiyə-Rusiya yaxınlaşması sayəsində Naxçıvanlı Qarabağ Azərbaycanda qaldı. 100 il-dən sonra bu iki dövlət yenidən yaxınlaşır. Bu məqamdan da maksimum dərəcədə istifadə edib Qarabağımızı qaytarmağı bacarmalıq".

□ Etibar SEYİDAĞA,
"Yeni Müsavat"

Ölkə yolları tez-tez qana boyanır. Əsasən sərnişindəşmə xidməti ilə məşğul olan nəqliyyat vasitələrinin iştirakı ilə meydana gələn qəzalarda hər il yüzlərə insanın həyat yolu yarımçıq qalır. Son 20-25 gün ərzində bir neçə belə qəza baş verib və 15-ə yaxın sərnişin qəzalar zamanı dünyasını dəyişib. Yol hərəkəti üzrə ekspertlər, DYP rəsmiləri qəzaların önleməsi, baş verməməsi üçün en müxtəlif fikirlər səsləndirir, təkliflər verirlər. Bəs bilavasitə sərnişindəşmə ilə məşğul olan təcrübəli sürücülər nə düşünür? Dəhşətli qəzaların səbəbi onların qənaəetine görə nədir? Niyə evinə çatmaq istəyən sərnişin qəbir evine aparılır?

Həmsöhbətimiz 1984-cü ildən sərnişindəşmədə çalışmış tecrübeli sürücü, **efsə-nəvi döyüşçü Etibar Əmiraslanovdur**. O, əmindir ki, dəhşətli qəzaları təcrübəsiz sürücüləri sərnişindəşmədən əziyyətli yata bilir. Qalan müddətdə yollar da, sükan arxasında olur. Belə bir vəziyyətdə qəzal-

gələn sürücü 1 saat yatar-yatmadan geriyə, yenidən 500 kilometrlik yola çıxır. Mənzil başına çatanda da eyni proses təkrar olunur. Sürücü faktiki olaraq üst-üstə sutkanın 3-4 saatını yata bilir. Qalan müddətdə yollar da, sükan arxasında olur.

Təcrübəli sürücülər yollardakı dəhşətli qəzaların səbəblərindən danışdır

Etibar Əmiraslanov: "18 yaşlı uşağın sərnişindəşmədə nə işi var?"

İlqar Həsənov: "Harada qırıldı-qırıldı" düşüncəsi ilə sükan arxasına keçib özlərinin də, daşıdıqları sərnişinlərin də həyatları ilə risk edirlər"

baycan yollarında ölümlərin olması da təbiiidir. Qəzanəticələnən, dəhşətli təyini ilə qeydə alınan yol qəzaları əsasən "Vito" markalı maşınlarla törədilir: "Həmin maşınların qiyməti ucuz deyil.

Təcrübəli sürücü deyir ki, "Vito"ların əksəriyyətinin sürücüləri cavan, heç bir sürücülük təcrübəsi olmayan uşaqlardır: "Baxırsan ki, cavan olduğandır. Gəlib sərnişindəşmədə çalışır. Mən 1984-cü ildən sərnişindəşmədayam. Biz o dövrə kateqoriya alıb avtomobilər yoxdur. "Vito"ları sahibkar alır, bunnara icarəyə verir. Əvəzində 1 reysə görə nə qədər istirahət edə bildilər, onunla kifayətlənlərlər. "Vito"lar 7+1 sərnişin götürür. 7-8 nəfəri götürüb yola çıxırlar. Sürücü Bakıya çatdırıldığı sərnişinlərin pulunu aldı, işi bitmiş hesab olunur. Elə sükan arxasındaca mürküleyir. Onun mürkülməsi zaman kəsiyində 6-7 sərnişini konduktörlər maşına yiğirlər, sürücünü yüksək sürətli maşın. Yük yuxudan oyadıb, yenidən rayona yola salırlar. Təsəvvür edin, 500 kilometr yol

xusuzluqdan, sürücünün sükan arxasında yatmasına qaynaqlanır".

Təcrübəli sürücü deyir ki, "Vito"ların əksəriyyətinin sürücüləri cavan, heç bir sürücülük təcrübəsi olmayan uşaqlardır: "Baxırsan ki, cavan olduğandır. Gəlib sərnişindəşmədə çalışır. Mən 1984-cü ildən sərnişindəşmədayam. Biz o

Gəncəyə və ya Şəmkire kim şinmr. Milli Məclisdə də bu tez çatar yarışmasına çıxır məsələ qalxmışdı. Amma lar. Yuxusuzluq da bu tərəf konkret nəticə olmadı. 6+1, dən əldən salıb. Mənzil ba-7+1 sərnişin tutumlu maşın- şına çatma vaxtını azaltmaq lər yollarda, sadəcə, uçur- üçün süreti artırırlar. Daha lar. Radarların yerini hamı maşında özlərindən başqa bilir. Süret və yuxusuzluq sərnişin olmasını da heç düt- belə qəzaların başlıca sə- şünmürlər. 18 yaşlı uşağın bəbkarıdır. Belə daşıyıcılar sərnişindəşmədə nə işi vergi ödəmirlər, hara çatdır- var? Qrafik, iş saatı yox, lar 3-5 manatlarını verib ke- yolda qarşılarda olan istə- çirlər. Çox vaxt nəqliyyat nilən sərnişindəşmən maş- postlarında da saxlamırlar. Bu gün Bakıdakı avtovağ- ni da özlərine rəqib görür- zalın qabağında "Vito"lar lər".

Etibar Əmiraslanov deyir ki, sərnişindəşmədə vəziyyəti düzəltmək üçün ilk növbədə yaşı 30-dan az olan, məsuliyyətsiz, əsəbi sürücüləri bu işdən əzaqlaşdırmaq vacibdir. Gedib başqa işlərə məşğul olsunlar.

1996-ci ildən Bakı-Qazax marşrutu üzrə sərnişindəşmədə çalışılan İlqar Həsənov da 18 nəfər sərnişin tutumu olan mikroavtobus sürücüsüdür. O da deyir ki, bu gün qəzaların əksəriyyəti daimi marşrut üzrə sərnişindəşmə üçün nəzərdə tutulmayan minik maşınları deyir: "İdarə etdiyim mikroavtobusda taxoqraf quraşdırılıb. Əslində taxoqraflar sərnişindəşmədə istifadə edilən bütün nəqliyyat vasitələrinə quraşdırılmışdır, işlək vəziyyətdə olmalıdır. Taxoqrafların olması qəzaların qarşısını müəyyən dərəcədə ala bilər".

□ E. MƏMMƏDƏLİYEV,
"Yeni Müsavat"

Ağstafada ağır qəza: ölen və yaralananlar var

Ağstafa rayonunda yol qəzası baş verib.

"Report"un məlumatına görə, hadisə Yuxarı Göycəli kəndi ərazisində qeydə alınıb.

Belə ki, "Mercedes" markalı avtomobil idarəetmədən çıxaraq aşib. Qəza nəticəsində Qazax rayon İkinci Şixli kənd sakini, 1991-ci il təvəllüdü İsmət Mahmud oğlu Hacıyev ölüb. Onun həmyeriləri - 1991-ci il təvəllüdü Nicad Rafiq oğlu Şamxalov ve 1994-cü il təvəllüdü Fuad Elman oğlu Məmmədov isə müxtəlif bədən xəsarətləri alaraq Ağstafa Rayon Mərkəzi Xəstəxanasına yerləşdiriliblər.

Faktla bağlı araşdırma aparılır.

Yevlaxda mikroavtobus qəzaya uğrayıb, 4 nəfər yaralanıb

Yevlaxda sərnişin mikroavtobusu minik maşını ilə toqquşub.

ONA-nın Mingəçevir bürosunun məlumatına görə, hadisə seher saatlarında Bakı-Qazax magistral yolu Yevlax şəhərindəki nəqliyyat körpüsü yaxınlığında baş verib.

Belə ki, Bakı-Gəncə marşrutu ilə işləyən "Ford" markalı sərnişin mikroavtobusu "Opel" markalı minik maşını ilə toqquşub. Qəza nəticəsində mikroavtobusda olan 4 nəfər - Bakı şəhər sakinleri, 1979-cu il təvəllüdü Aliyev Yusif İsmayıllı oğlu, 1973-cü il təvəllüdü Dadaşova Afaq Fikrət qızı, Tovuz rayon sakinleri, 1975-ci il təvəllüdü Niyazov Qələndər Cəfər oğlu və 1996-ci il təvəllüdü Mayıləva Səbinə Nüsrət qızı xəsarət alıb. Yaralılar Yevlax Mərkəzi Rayon Xəstəxanasına yerləşdiriliblər.

Faktla bağlı araşdırma aparılır.

Azərbaycan minik avtomobilərinin idxlərini artırıb

Bu ilin yanvar-iyun aylarında Azərbaycana 18 740 ədəd avtomobil idxlərini artırıb, bu da öten ilin ilk yarısı ilə müqayisədə 9 152 ədəd və ya 95,5% çoxdur.

Dövlət Gömrük Komitəsinin məlumatına görə, hesabat dövründə ölkəyə 101 ədəd sürücü daxil olmaqla, 10 nəfər və ya daha çox adam daşımaq üçün nəzərdə tutulmuş motorlu nəqliyyat vasitələri idxlərini artırıb, bu da 2018-ci ilin ilk altı ayı ilə müqayisədə 41 ədəd və ya 68,3% çoxdur.

Bundan başqa, cari ilin yanvar-iyun aylarında Azərbaycana 16 965 ədəd əsasən adamların daşınması üçün nəzərdə tutulmuş minik avtomobiləri və digər motorlu nəqliyyat vasitələri idxlərini artırıb. Bu göstərici öten ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 8 480 ədəd və ya 2 dəfə artıb.

Hesabat dövründə ölkəyə həmçinin 1 593 ədəd yük daşınmaq üçün motorlu nəqliyyat vasitələri və 81 ədəd xüsusi təyinatlı motorlu nəqliyyat vasitələri idxlərini artırıb. Öten ilin yanvar-iyun aylarında müqayisədə bu göstəricilər 615 ədəd və ya 62,9% və 16 ədəd və ya 24,6% artıb.

Bakıda "Toyota" yük maşınını cirplıb, 2 nəfər xəsarət alıb

Bakının Nərimanov rayonunda xəsarətlə nəticələnən yol qəzası baş verib.

ONA xəber verir ki, avtoqəza Ələsgər Qayıbov küçəsi ilə Ziya Bünyadov prospektinin kəsişməsində qeydə alınıb.

Belə ki, sürücü Əlisahib Səfərov idarə etdiyi "KamAZ" markalı qoşqulu yük maşınını yoluñ sol hərəkət zolağında saxlayaraq kafeyə gedib. Bu vaxt arxadan yüksək sürətlə gelən və Rövşən Əliyevin idarə etdiyi "Toyota" markalı avtomobil yük maşınının qoşqusuna cirplıb. Nəticədə minik maşının sürücüsü və onun sənisi Kənan Səməzdəzadə xəsarət alıb. Yaralılar 1 sayılı xəstəxanaya yerləşdiriliblər.

Hadisənin təfərruatlarını Nərimanov polisi araşdırır.

ÜSAVAT

Son səhifə

N 149 (7319) 17 iyul 2019

Ancaq 20 dollarlıq lotereya biletini alır və hər dəfə udur

Amerikanın Cənubi Karolina ştatından olan bir kişi növbəti dəfə 20 dollarlıq lotereya biletini alıb və milyon dollar udub. Bu barədə lenta.ru saytı xəbər verib. Havay ştatının sakini Maykl Strong iddia edir ki, o, tez-tez Cənubi Karolinadakı evinə gəlib, orada təmir etdirir. Ziyaretlərindən birində o, 20 dollarlıq lotereya biletini alıb. "Mən növbəti dəfə 20 dollarlıq biletə lotereya oynamaya qərar verdim. Çünkü bu, mənə uğur gətirirdi. 20 dollarlıq biletə mən hər zaman uduram. Son zamanlar 27 cəhdimin 26-da udmuşam".

Strong deyir ki, dostları onun bu şansının gətirməsi ilə zərafat edirlər. Məhz dostları ona növbəti dəfə 20 dollarlıq bilet almağı tövsiyə ediblər. "Mən tikinti gedən yerden bir müdət aralandım və milyon dollar uduş qazandım". Qalib bu pulla borçlarını ödəmək və investisiya qoymağı planlaşdırır.

May ayında xəbər verilmişdi ki, Amerikanın Merilend ştatının Boui şəhər sakini uzun illər boyunca ancaq eyni rəqəmlərlə lotereya oynayıb və nəhayət qazanıb. Adının gizli qalmasını istəyən qalib sonuncu dəfə 50 min dollar məbleğində uduş qazanıb.

Siqareti tez tərgidən qadının ömrü 9 il uzadır

Siqareti 40 yaşından əvvəl tərgidən qadınların ömrü siqaret çəkməyə davam edənlər mütayisidə 9 il artıqdır. İngilterədəki Oksford Universitetinin alımları 1996-ci ildən 2014-cü ilə qədər qadınların sağlıq durumunu müşahidə ediblər. Alımlar 20 faizi siqaret çəken, 28 faizi siqareti atmış və 52 faizi heç siqaret çəkməmiş 50-65 yaşındaki anket iştirakçılarının 3 illik fasilələrə həyat tərzləri və sağlamlıq durumlarını araşdırıb. İngiltərənin "Lancet" jurnalında yayımlanan araşdırma görsə, siqaret çəkən qadınlar çəkməyənlərdən 11 il az yaşayır və 70 yaşından əvvəl ölmə riski da 24 faizdir. Alımlar 40 yaşından önce siqareti atan qadınların ömrünün 9 il "uzandığını", hətta 35 yaşından önce siqareti atanların 10 il "qazandığını" müəy-

yenləşdirib. Araşdırma imza atanlardan Riçard Petə isə deyib ki, siqareti erkən yaşlarda atmaq insana illər qazandırır, amma bu, qadınların 40 yaşa qədər heç bir

təhlükə olmadan siqaret çəkə biləcəyi monasını verməməlidir. Heç siqaret çəkməmiş qadılara görə siqaret çəkənlərin ölüm riski 20 faiz dəyişdirir.

Qadın hamiləyə bənzədildiyi üçün 80 kilo ariqladı

Amerikada yaşayan 24 yaşlı Amber Rose 152 kilo ağırlığında idi. O, təyyarəyə minə bilmək üçün hər zaman iki yerin pulunu ödəyirdi. Bir gün heç tanımadiği adam ona "Siz neçə aylıq hamiləsiniz" sualı verdi və bununa da həyatı dəyişdi. Bu sualdan olduqca təsirlənən qadın sürətli şəkilde ariqlamağa başladı. 80 kilo verən və 8 min dollar qarşılığında da ariqlayandan sonra ortaya çıxan ekstra dəyişiklik hamını şoka saldı. Qadın özü yerli mediaya açıqlamasında bildirdi ki, "hamiləsən" sualı onun bütün həyatını dəyişib. Belə ki, həmin suala qədər insanların onu kök qadın kimi qəbul etməsinə öyrəşmişdi. Amma hamiləlik suali ona olduqca pis təsir edib: "Ana olmağa hazırlaşan qadınlara müqəddəs varlıqlar kimi baxıram. Özüm də nə zamansa elə olmaq istəyirəm. Amma hamilə olmadığım halda hamilə münasibəti görmək mənə heç də xoş gəlmədi".

Baş-beyin qabığın sənin populyarlığını müəyyənləşdirir

ABS alımları tədqiqat apararaq bəzi insanların hansı səbəbə görə digər insanlardan daha çox diqqət cəlb etməsini öyrənmək istəyiblər. Tədqiqatçılar əsas kimi insanın sosial şəbəkələrdə özünü aparmasını götürüb. Eksperiment iştirakçıları insanları fotoskille qiyamətləndirən zaman onların beyini baş-beyinin daha fəal hissələrini müəyyənləşdirən funksional məqnit-rezonans tomoqrafiyası metodu ilə öyrənilib. Məlum olub ki, insanların digərlərini populyar kimi qəbul etməsinə baş-beyin qabığında olan xüsusi nevron qiyamətləndirmə sistemi cavabdehdir. Sistem hətta bu və ya digər insanların ətrafdakılar üçün onların özlerini cəlbəcici hesab etməsələr belə cəlbəcici olmasına müəyyənləşdirir.

Neyron qiyamətləndirmə sistemi haqqında məlumatlar başqa insanların statusu barədə təsəvvürün bizim davranışımıza necə təsir göstərməsini anlamağa imkan verir.

Bunları bilirsinizmi?

- *Soyğunçuluq hadisələrinin əksəriyyəti çəşənbə axşamı günü baş verir
- *Məhkəmə ekspertləri sadəcə saç vasitəsilə cinsiyyəti, yaşı və insanın irqini müəyyən edə bilirlər
- *İnsan tərəfindən nə vaxtsa qeyd edilmiş IQ-in iki ən yüksək əmsal intellekti qadınlara aid olub
- *Tibet rahibləri ayaq üstə yata bilərlər
- *Pişiklər şirin dadı hiss etmirlər
- *Fotoşopun artıq 20 yaşı var
- *Yer üzərində orta hesabla hər gün 12 yeni doğulmuş uşaq sehvən basqa valideynə verilir
- *OK - dünyada ən məşhur sözdür
- *Paparassi - italyan sözü olub tərcümədə "zəhlətökən ağaçanad" deməkdir
- *Bir siqaret həyatın 5 dəqiqəsini alır!
- *Sağaxaylar solaxaylardan orta hesabla 9 il uzun yaşayırlar
- *Alma yuxunu dağıtmak üçün kofedən daha effektivdir
- *Gülüsdən ölmək olar
- *Qırmızı - milli bayraqlarda ən yayılmış rəngdir
- *Yer kürəsi hər gün kosmik tozun hesabına 100 ton çəki yiğir
- *Qorxmış insan daha yaxşı görür
- *"Saqlam qidalanma" kitabını yazan və düzgün qidalanma haqqında saysız-hesabsız kitabların müəllifi olan doktor Elis Çeys doyunca yeməmkəndən ölüb
- *Kenqurunun təzə doğulmuş balası çay qasığına yerləşə bilər
- *Adı karandaşla 55 kilometr xətt çəkmək olar
- *Bir kub metr ağacdan yarım milyon diş təmizləyici çöp düzəltmək olar
- *Windows-da "Con" adıyla qovluq yaratmaq olmaz və istəsəniz də bu mümkün deyil.

İl yarımdır sahibinin öldüyü yerdə keşik çəkir

Yunanistanın Navpakt şəhərində yerli sakınlar sahibinin öldüyü yerdə 1.5 ildir ki, keşik çəkəni forq ediblər. Bu barədə lenta.ru saytı xəbər verib. 2017-ci ilin noyabrında, həmin vaxt 40 yaşlı olan Haris yol qəzasında dünyasını dəyişib. Onu betonqarışdırın maşın sərt şəkildə vurub. Qəza gündündən bir müddət sonra sözügedən məkanda abidə ucaldılıb. Harisin iti il yarımdır o abidənin yanından aralanıb. It oradan uzaqlaşmaqdan imtina edir. İti hava olan gün kölgədə gizlənir.

İtin Harisin 12 kilometr uzaqlıqda olan evindən buraya necə gəlməsi, buranı necə tapması da sual olaraq qalır. Şahidlər iti yunan Xatiko adlandırlılar. Bəziləri onu evlərində saxlamaq istəsələr də, it son məqamda yenidən bu abidənin yanına qayıdır. İnsanlar bu sadiq itin qayğısına qalır, ona su və yemək getirirlər.

İyun ayında xəbər verilmişdi ki, Amerikanın Nyu Jersey ştatında bir it olmuş sahibinin xəstəxanadakı palatasının qabağında günlərə onun gəlməsini gözləyib. 3 yaşlı it Muz sahibinin ölümündən ciddi sarsıntı keçirib.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

**Təsisçi: Rauf ARIFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYXAN**

**"Yeni Müsavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib,
"Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmışdır.
Müəlliflər redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.**

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

**Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-cı mahallə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)**

**Redaktor:
Nazim SABIROĞLU
Lisenziya N: B 114
SAYI: 3.050**